Serie nouă
august 2012
8
(CXXXIV)
36 pagini
9 lei

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

Angela Gheorghiu la München
3 Premii pentru "Preludiu" în China
Festivalul "Sergiu Celibidache"
Omagiu lui Cornel Fugaru
Mamaia Copiilor 2012
Jazz la Gărâna

În imagine:
Angela Gheorghiu
şi Laura Tătulescu

Regionalizare şi globalizare

Liviu DĂNCEANU

Pentru Paul Valèry lumea reprezintă un ansamblu de incidenţe, de injoncţiuni, de interpretări şi solicitări de tot felul şi de toate intensităţile, care surprind spiritul fără să-l lumineze în el însuşi, care-l mişcă deconcertându-l, îl deplasează de la ce este mai important spre ceea ce este mai puţin important. O deplasare lubrifiată şi de vâscozităţile regionalizării ori globalizării. Iar dacă pe vremea lui Valèry, globalizarea părea a fi doar o veste cu totul improbabilă, astăzi ea este un argument real, chiar şi nespus de precar, ce pledează pentru infinit de multe semnificaţii posibile, dar pentru nici una încă certă. Aşa cum certă şi posibilă a fost regionalizarea limbajului muzical în ultimii două sute de ani, răstimp în care compozitorii au renunţat, treptat, să mai preia de la părinţi sau de la fraţi acele convenţii, cândva unanim acceptate de către întreaga breaslă şi, foarte important, de către public.

Dacă pe vremea lui Mozart nu exista nici un decalaj între codurile de producere ale operelor muzicale şi codurile de percepere ale acestora, la mijlocul secolului trecut s-a ajuns ca distanţa dintre aceste coduri să fie enormă, incomensurabilă, plasând codurile de producere într-o agresivă avangardă şi codurile de percepere într-o indolentă ariergardă. La 1800 nu exista perspectiva istorică asupra propriei tradiţii, cu atât mai puţin conştiinţa unor tradiţii alogene: se trăia exclusiv din creaţia prezentului, publicul fiind exclusiv interesat de componistica timpului său. Globalizarea era în toi. La 1950, publicul trăia copios muzica trecutului, în vreme ce compozitorii repuneau totul în discuţie. Regionalizarea era la ordinea zilei, graţie principiului de a aduce cu fiecare opus ceva nou, principiu care, lansat, într-un fel de Beethoven (cel ce a imprimat simfoniilor sale un profil unic), a atins apogeul în ultimele decenii ale secolului trecut. Secularizarea noului, înţeles ca achiziţie recentă dobândită cu orice preţ, neadoptată de colectivitatea creatorilor, ci doar de individul autor, a condus la dispariţia oricărei ordini generale, altfel spus, a oricărui globalism imanent.

Şi totuşi, acum două secole se manifesta un soi de regionalism, să-i spunem calitativ: compozitorii dispuneau de o unică şi suverană ordine colectivă (ordinea tonală), faţă de care puteau să manifeste două tipuri de atitudini: a) să o adopte fără nici un fel de contribuţie personală, pierzându-se în impersonalul convenţiilor; b) să o asimileze creator, sporitor, adică să manifeste o anume tendinţă spre regionalizare (Ştefan Niculescu: *Reflecţii despre muzică*, pag.45). Prin multiplicare, peste două sute de ani, regionalizarea a devenit cantitativă, aşa cum globalizarea, dacă în plin Clasicism era cantitativă, în probabila ei re-construcţie va fi calitativă. În ordinea economicului (şi, implicit, a politicului), globalizarea, se ştie, înseamnă un proces relaţional de dependenţă, un teatru în care fiecare actor îşi joacă rolul şi îşi primeşte partea. În muzică ea este oglinda în care fiecare îşi priveşte propria faţă. O oglindă ce reflectă mai curând imagini individuale decât imagini de grup. Căci, poate părea ciudat, dar în arta sunetelor globalizarea este, într-un anume fel, întârziată, dacă nu chiar stopată din cel puţin trei motive: 1) globalizarea ţine de spiritul epocii, un spirit din ce în ce mai atrofiat şi mai secătuit. După serialism, lumea muzicii a mai fost locuită de câteva spirite parţial tutelare, care însă s-au derulat simultan şi nu ca până acum, în consecuţie. Aleatorismul spectralismul, acusmatismul, curentul arhetipal, minimalismul, repetitivismul, fractalismul, noua complexitate, noua simplitate au tatonat, fiecare în parte, impunerea la scară planetară, mulţumindu-se în cele din urmă doar cu stârnirea interesului regional al diverselor *team*-uri componistice. Or, risipirea treptată a probabilităţii de funcţionare a unui Zeitgeist coagulant, omogenizator face ca fenomenul globalizării, revendicat de componistica anilor din urmă, să nu se poată declina în spaţiul muzicii savante, iar verbele extinderii şi generalizării să nu poată fi conjugate la timpul prezent. 2) Fără îndoială, traversăm o perioadă bântuită de puseuri nostalgice, care, am mai spus-o, facilitează formarea, într-un ocean tot mai mare de ordine, a cât mai multor insule de dezordine. Compozitorii au preponderent nostalgia viitorului, în timp ce publicul şi interpreţii, pe cea a trecutului. Europenii sunt năpădiţi de delirul exoticului, de tentaţia orientalizării, iar extraeuropenii, de dorul formalizării şi occidentalizării. Dar transferurile virtuale sau actuale nu comportă, nicidecum, uniformizarea ori nivelarea ci, mai curând, întreţin asperităţi şi protuberanţe semnificative la nivelul ethosului şi al facturii sonore, acreditând încă o deloc neglijabilă diversitate de idiomuri muzicale. 3) Componistica savantă funcţionează într-un regim de o asemenea discreţie şi intimitate încât globalizarea devine ea însăşi un non-sens. Până când nu se vor demola ghetourile în care sunt încartiruite muzicile culte contemporane, nu vom putea lua în serios concertarea opţiunilor şi aspiraţiilor noastre. O face în schimb, la modul torenţial, muzica de divertisment, solidară unui nou tip de folclor cu adevărat mondial. Dar aceasta este o altă poveste...

DIN SUMAR

Centenar Celibidache 2-3
Ansamblul *Clarino* 4
Români în lume 5
Feericul baroc de la Sibiu 7
Recenzii 10-11
Corul *Preludiu* 12
Interviuri 17-18
Punctul pe j... azz 20-21
Omagiu lui Cornel Fugaru 22-25
Poşta redacţiei 26-27
“Cenuşăreasa” 28
“Comedie pe Titanic” 39
Juniorii 30-31
Pe scene 32-33
Discuri 34-35

Adio, Mihaela Ursuleasa!

Este incredibil să ne aflăm loviţi puternic de crivăţul unei veşti năpraznice. Da, trebuie să acceptăm că de un număr de ore, puţine la număr, Mihaela Ursuleasa nu mai face parte din lumea vie a muzicii. S-a stins o stea de primă mărime, ce strălucea pe firmamentul viselor unui destin nepereche. I-am urmărit drumul, plin de evenimente, începând cu anii copilăriei braşovene. Am văzut cum învaţă să urce pe aripile talentului devenit legendă, păşind pe scenele lumii cu recitaluri, concursuri, concerte, descoperită şi admirată de mari maeştrii ai vieţii muzicale. Fiecare întâlnire a publicului românesc confirma succesele internaţionale. La o vârstă la tinereţii afirmate, Mihaela Ursuleasa devenise o muziciană impetuoasă, solidă în demersul său instrumental, sensibilă şi stăpână pe mijloacele unui talent de remarcabilă anvergură. Am ascultat-o, de fiecare dată, cu încântare, analizând pe cât posibil, momentul, ca şi opţiunile repertoriale. Cu fiecare etapă a implicaţiei interpretative, Mihaela Ursuleasa se arăta deschisă spre facturi şi stiluri diferite, cărora le investiga relaţionarea cu propriul talent. Ca selecţie muzicală, ea ne-a indicat dorinţa de a se redescoperi, cu pasiune sinceră, în muzicile interpretate, fără a face neapărat concesii formulelor de succes. Prefera uneori să ne aducă în dar o muzică necunoscută, testând publicul. Alteori, cu impetuozitatea tinereţii, propunea soluţii interpretative proprii şi… “neconformiste”, chiar dacă risca să-i şocheze pe tradiţionalişti. Oricum, drumul ei prin arta pianisticii s-a dovedit o călătorie emoţionantă ce ne-a arătat că artista nu se lăsa inoportunată de umbrele dramatice ale existenţei, reprezentându-şi credinţa în frumos şi dragostea de ţară prin faima cu care a urcat, într-o ameţitoare ascensiune a celebrităţii autentice. După fiecare concert, speram să nu ne uite, să revină, păstrându-ne aproape în munca şi visele ei. Cum să credem că ne-a părăsit pentru totdeauna, că

darurile ei minunate sunt acum învăluite de negură. Da, mi se pare imposibilă a astfel de mare pierdere, ce ni se încredinţează acum ca să mai cunoaştem odată suferinţa despărţirii veşnice. Chiar dacă noi vom mai vorbi despre respectul faţă de artă, posibil de identificat de la detaliu şi până la ansamblul unei civilizaţii, cum vom îndrăzni să-i pronunţăm numele, să-i ascultăm înregistrările rămase mărturie, fără a şterge lacrima tristeţii fără seamăn a unei lumini întunecate de tragic, a unei flori care nu mai există, a unui pian ce nu va mai cunoaşte mâna artistului mângâindu-i clapele. Cum să avem puterea să pronunţăm „adio Mihaela Ursuleasa”, când tăcerea ne învăluie cu faldurile sale cernite...

Grigore CONSTANTINESCU

„Cireaşa de pe tort”: suita „*Haz de necaz*”!

Viorel COSMA

Am redescoperit şi am recuperat un mare compozitor român: Sergiu Celibidache! Aşa am putea concluziona în stilul optimist, prima ediţie a recentului Festival internaţional „*Sergiu Celibidache*”, încheiat în sala Ateneului Român cu o primă audiţie absolută de-a dreptul surprinzătoare: suita simfonică românească în 8 părţi „*Haz de necaz*” – partitură inedită a regretatului dirijor moldovean. Nu a fost singurul „cadou” făcut bucureştenilor la acest moment aniversar al celor 100 de ani de la naşterea lui Sergiu Celibidache (20 iunie 1912) întrucât chiar la debutul Festivalului, *Orchestra Română de Tineret* – sub bagheta lui Cristian Mandeal – a deschis suita manifestărilor artistice cu spumoasa poveste simfonică *Grădina de buzunar* de acelaşi… compozitor. Ştiam că în perioada anilor 1940 – 1945 a compus patru *Simfonii* şi un *Recviem* (păstrate cu sfinţenie de autor în… sertare), dar nu am bănuit că după 1978, în plină ascensiune dirijorală pe plan mondial, condeiul de compozitor se afla în continuă efervescenţă creatoare. Meritul dirijorului german, Mark Mast, discipol al maestrului, de a programa această lucrare în concertul de închidere al Festivalului *Sergiu Celibidache*, constituie nu doar un gest lăudabil de recunoştinţă postumă faţă de dascălul său, ci şi un act de profesionalism pe care puţini meşteri ai baghetei (zilelor noastre) îl arată faţă de creaţia contemporană (să precizăm că partitura durează peste 45 de minute de muzică, extrem de dificilă ca ţesătură orchestrală).

Chiar din titlu (*Haz de*

necaz), compozitorul ne trimite cu gândul la o glumă ţărănească românească, întărindu-şi ideea generală a partiturii prin câteva subtitluri de aceiaşi factură folclorică: *Rânduială*, *Blestem*, *Verde-i jalea codrului*, *Haidem!* Iar ca să nu se dezică de confraţii moldoveni (de tip Ion Creangă) ne mai trânteşte încă două subtitluri de aceiaşi nuanţă: *Domnu' Sursu* şi *Vechi e pasul moşului* (parcă sunt cimilituri din acelaşi Creangă şi aluzii la textele *Moş Ion Roată* şi *Moş Nichifor Coţcariu*). Muzica lui Sergiu Celibidache însă, ne îndreaptă urechea spre Paul Constantinescu, iar orchestraţiile spre partiturile impresioniştilor – în frunte cu Ravel, pe care îl adora şi programa cu o frenezie nedezminţită în programele sale simfonice de la München. Virtuozitatea cu care stăpâneşte întregul aparat instrumental al orchestrei, face din suita *Haz de necaz* un admirabil… foc de artificii sonore.

Suita se deschide cu o sclipitoare pagină orchestrală de esenţă populară, proprie unui târg ţărănesc: *Rânduială*. Compozitorul ne introduce direct în atmosfera explozivă a ritmurilor noastre populare, cu o risipă de culoare, fantezie, strălucire, virtuozitate, greu de imaginat. Secţiunea a doua (*Taie surcele*) este un dans tradiţional plin de nerv: *Brâul*. Sergiu Celibidache anunţă tema şi o prelucrează într-o admirabilă dezvoltare! De altfel, trebuie să remarcăm faptul că fiecare secţiune a suitei reprezintă de fapt un mic poem simfonic, care se singularizează prin forma bine structurată. Fiecare piesă trăieşte prin ea însăşi, putând fi executată *separat* de suită, fiindcă rezistă prin unitatea formei, ceea ce devine un „defect" al suitei din punct de vedere al omogenităţii generale. Un moment de contrast (prin gravitatea tratării temei) aşteptat de auditori este *Verde-i jalea codrului*, urmat de dramaticul episod, intitulat *Blestem*. Surprinzătoare ni s-a părut şi *Doina*, a cărei melodie specifică (la flaut) a răsunat abia la sfârşitul secţiunii spre a se dilua în scurtă vreme.

Dan Grigore (foto: Mihai Cosma)

Penultima parte a suitei *Haz de necaz* se întemeiază pe o temă populară, extrasă din multitudinea materialului popular vehiculat în părţile anterioare, „pasul moşului" stingându-se pe final cam… obosit. Invitaţia *Haidem* a compozitorului ca îndemn de bună dispoziţie, încearcă să transmită atmosfere de optimism de la începutul lucrării, Sergiu Celibidache dovedindu-se un meşter al efectelor sonore greu de egalat.

Suita *Haz de necaz* ne-a lăsat sentimentul unei lecturi conştiincioase a dirijorului Mark Mast a unei partituri dificile, supra-dimensionate ca proporţii, unde oboseala de sfârşit de stagiune a Filarmonicii *George Enescu* şi-a spus cuvântul. Pauzele dirijorului extrem de mari între fiecare secţiune nu a servit la menţinerea tensiunii generale a lucrării.

Mark Mast (foto: Mihai Cosma)

Diametral opusă s-a prezentat interpretarea de înaltă ţinută artistică a *Concertului pentru pian şi orchestră nr. 20 în RE major* de W. A. Mozart, unde Dan Grigore – aflat într-o dispoziţie şi inspiraţie excelente – ne-a oferit o tălmăcire de excepţie a acestei capodopere a literaturii pianistice universale. Dialogul cu orchestra a funcţionat perfect (mai ales în *Romanţa* părţii mediane), iar cadenţele pianului din *Allegro* şi *Allegro assai* au dat un farmec aparte celor două secţiuni extreme ale partiturii mozartiene.

Dirijorul Mark Mast l-a urmărit îndeaproape pe Dan Grigore, dovedindu-se un colaborator şi partener eficient în muzica clasică, rămânându-ne însă dator în suita *Mama mea gâsca* de Maurice Ravel care a deschis concertul de închidere al Festivalului *Sergiu Celibidache*. Pentru prima audiţie *Haz de necaz* trebuie să-i fim recunoscători şi poate că la viitoarele ediţii ale Festivalului *Sergiu Celibidache* ne va bucura şi cu alte partituri inedite al fostului său profesor, fiindcă Mark Mast este unul din cei mai avizaţi cunoscători al creaţiei maestrului „Celi".

Ansamblul *Clarino*

Carmen MANEA

Sub genericul *Clarinetul Fascinant I*, în aula Palatului Cantacuzino a avut loc în 3 iulie 2012 un concert-spectacol, avându-i ca protagonişti pe Emil Vişenescu şi invitaţii săi: Oana Spânu-Vişenescu şi ansamblul *Clarino* alcătuit din Mihaela Bărbuceanu, Radu Stan, Mihai Rebac, Constantin Urziceanu, Mihai Bădiţa şi Ciprian Melente.

Interpreţii au prezentat un program alcătuit din creaţii româneşti pentru clarinet solo, pentru clarinet şi violă, pentru ansambluri de 4, respectiv 8 clarinete. Deşi diferite ca stil şi expresie, lucrările au avut ca notă definitorie măiestria şi adaptarea mijloacelor componistice la tehnica şi sonoritatea specifică a instrumentului. Apreciat pentru performanţele sale în calitate de solist şi membru al unor formaţii camerale precum *Profil, Mozaic, ProContemporania* şi *Hyperion*, dar şi al orchestrei Filarmonice din Bucureşti, Emil Vişenescu (laureat în acest an al Premiului pentru Interpretare al Revistei "Actualitatea muzicală") s-a dovedit a fi un excelent coordonator, cu reale aptitudini dirijorale şi actoriceşti.

În debutul manifestării artistice a fost prezentată lucrarea *Origami* (pentru clarinet solo), de Carmen Cârneci; versiunea plină de vervă şi fantezie propusă de Emil Vişenescu a evidenţiat plenar calităţile expresive şi semantice ale partiturii. Am admirat virtuozitatea şi profesionalismul interpretului, care a evocat sugestiv caracterul ludic al muzicii, precum şi calităţile timbrale ale instrumentului; spectatorii au admirat originalul caleidoscop de imagini muzicale, eleganţa şi caracterul spectaculos al prestaţiei artistice. Lucrarea ilustrează concludent colaborarea fructuoasă dintre compozitori şi interpreţi, realizată pe parcursul secolelor. A urmat piesa *Etude* (pentru patru clarinete) de Diana Simon. În pofida dimensiunilor reduse, lucrarea elaborată sub forma unei invenţiuni la patru voci, a oferit interpreţilor ocazia de a realiza un dialog remarcabil prin cantabilitate, continuitate şi expresivitate. Melodiei inspirate a temei principale (preluată şi prelucrată pe rând la celelalte voci) i s-au alăturat pe parcurs motive ritmice pregnante, care au conferit lucrării o notă luminoasă, optimistă. O reuşită interpretativă incontestabilă a duo-ului alcătuit din Emil Vişenescu şi Oana Spânu-Vişenescu a fost lucrarea *Viermi de măr II* de Dan Dediu. Ascultasem această creaţie plină de profunzime şi ingeniozitate cu câţiva ani în urmă, cu aceeaşi interpreţi, tot în aula Palatului Cantacuzino. Noua versiune ne-a dezvăluit însă alte valenţe expresive şi semantice; ea probează teoria conform căreia emoţia artistică provenită de la creaţiile cu adevărat valoroase, se purifică şi se intensifică cu trecerea timpului. În lucrarea intitulată *Consonanţe IV* (pentru patru clarinete), compozitoarea Liana Alexandra a demonstrat alături de măiestria şi fantezia caracteristice, o anumită aplecare către tonalitate. Lucrarea le-a oferit interpreţilor prilejul de a-şi etala ingeniozitatea şi virtuozitatea instrumentală; ei au conferit strălucire şi firesc turnurilor melodice, evidenţiând în acelaşi timp ţesătura armonică şi combinaţiile ritmice. În continuare a fost interpretată lucrarea *Proverbe* (pentru clarinet solo) de Roman U. Vlad; compozitorul s-a inspirat din câteva proverbe româneşti, începând cu "Buturuga mică răstoarnă carul mare" şi terminând cu "Călătorului îi stă bine cu drumul". Emil Vişenescu deţine pe lângă calităţile instrumentale remarcabile, o dicţie perfectă şi un joc de scenă adecvat. Înaintea fiecărei secţiuni, el a rostit un alt proverb. Pentru a sugera proverbul "Tăcerea este lucrul cel mai înţelept", compozitorul a imaginat o secţiune în care interpretul mimează cântatul la clarinet. Ne-am amintit de lucrarea lui John Cage intitulată 4'33'', considerată o metaforă a tăcerii, în care pianistul stă nemişcat în faţa instrumentului. Opţiunea clarinetistul Emil Vişenescu de a "cânta" în gând muzica (sugerând-o prin intermediul pantomimei), ni s-a părut foarte potrivită pentru spectatorii, care devin co-participanţi la actul interpretativ. La sfârşitul piesei, pe fondul scăderii intensităţii şi al încetinirii mişcării, artistul pleacă de pe scenă. De aici concluzia că interpreţii zilelor noastre trebuie să facă faţă şi altor provocări, să fie capabili să se prezinte în faţa publicului în diverse ipostaze. A urmat lucrarea *Bulbi*, scrisă de Dan Dediu pentru patru clarinete. Elaborată în dimensiuni restrânse, lucrarea poartă multiple semnificaţii şi oferă interpreţilor ocazia de a valorifica atât calităţile expresive şi timbrale ale instrumentului, cât şi propria personalitate. Înveşmântarea camerală, când transparentă, când compactă, realizată prin contribuţia celor patru clarinete, evocă măiestria compozitorului în domeniul exploatării celor mai ingenioase combinaţii timbrale şi în obţinerea unor efecte coloristice originale. Concertul s-a încheiat cu lucrarea compozitoarei Adina Dumitrescu intitulată *Vitrina cu figurine de sticlă*, pentru octet de clarinete (adaptată de Emil Vişenescu pentru şapte clarinete). Din motive legate de rezonanţa sălii şi de expresivitatea muzicii, interpreţii au fost dispuşi în semicerc, pe scenă şi pe marginile acesteia. Elaborată sub forma unui continuu, lucrarea pare să evidenţieze mişcarea în sine; autoarea utilizează cu rafinament efecte de sonoritate şi culoare, individualizând instrumentele în combinaţii polifone. Discursul muzical deosebit de expresiv, îngemănează spiritul improvizatoric şi ştiinţa componistică.

Ansamblul Clarino (foto: Diana Murăşan)

Versiunea realizată de ansamblul *Clarino*, a vizat exprimarea sensibilă şi elevată, a unui conţinut substanţial. Expresia muzicală profundă, autentic românească, evocă la Adina Dumitrescu "spaţiul mioritic", considerat de Lucian Blaga ca fiind "indefinit ondulat, înzestrat cu anumite accente care fac din el cadrul unui anumit destin".

Pe parcursul întregului concert, Emil Vişenescu şi colaboratorii săi au reuşit să confere relief, vitalitate şi culoare tuturor temelor, motivelor şi sunetelor. Interpretarea plină de rafinament şi fantezie, ne-a dus cu gândul la versurile lui Nichita Stănescu din poezia *Necuvintele*: "Să ne iubim ca florile/ în noi înşine/ ca literele singure/ în interiorul cuvântului/ o, tu, cuvântule/ sex şi matrice/ din care se naşte întreg viitorul". Alcătuit în mare parte din muzicieni (de la studenţi, la maeştri cu vastă experienţă), publicul a apreciat nivelul elevat al creaţiilor şi al interpretării şi aşteaptă cu interes următoarele manifestări artistice din ciclul intitulat *Clarinetul Fascinant.*

Nume mari la opera din München

Prin tradiție, Festivalul de operă de la München propune repere extrem de atractive, melomanii având posibilitatea să urmărească, în plină vară, mari interpreți ai scenei lirice mondiale, alături de tineri care se afirmă deja cu pregnanță. Am avut ocazia să mă aflu la Bayerische Staatsoper pentru câteva zile "pline", revenind, seară de seară, în eleganta sală a teatrului, nerăbdătoare să (re)ascult glasuri frumoase şi, eventual, să (re)descopăr adevărați artişti.

Cu multă vreme înainte, spectacolele cu **Boema** erau "sold out", punctul de atracție fiind, evident, apariția sopranei Angela Gheorghiu în rolul Mimi, dar cu o întreagă distribuție deosebit de omogenă sub toate aspectele, astfel încât am aplaudat, după multă vreme, o "echipă" sudată, cu solişti apropiați de vârsta personajelor, cu voci calitative, deopotrivă buni actori şi, mai ales, foarte expresivi. Sub acest aspect, grupul tinerilor din mansardă a fost cuceritor, pentru că Levente Molnar impresionează în Marcello prin generozitatea vocală, prin accentele, sensurile şi nuanțele pe care ştie să le reliefeze şi să le pună în valoare, conturând un personaj "făcut" parcă pentru el, trăind, cu umor, pasiune sau disperare fiecare moment al partiturii; pentru că bas-baritonul Goran Juric a adus, în Colline, o voce excelent condusă, caldă şi bogată, chiar dacă a cântat (inexplicabil) în forță celebra "arie a paltonului"; pentru că şi Christian Rieger a convins din plin în Schaunard, iar Joseph Calleja s-a dovedit, de această dată, mult mai implicat în rol, jucând credibil în Rodolfo, cântând de asemenea cu siguranță şi chiar cu strălucire, dovedind că poate fi un tenor de cotă atunci când (probabil) se simte bine şi este "motivat" de parteneri. Pe Angela Gheorghiu am revăzut-o într-un rol de referință pentru cariera sa, evoluând cu aplomb şi dezinvoltură, abordând personajul mai aproape de o midinetă veselă, fără inhibiții, deloc "bolnavă", gata să cucerească (ea însăşi suflând în lumânare parcă special pentru a genera idila cu Rodolfo, glumind, în actul II, cu prietenii acestuia, departe de sensibila şi discreta Mimi pe care o ştim dintotdeauna, abia în actele III-IV trăind drama tinerei care suferă şi iubeşte cu disperare); un alt aspect surprinzător a fost contrastul între comportamentul sprințar al frumoasei Mimi şi rochiile închise până la gât (adecvate însă viziunii "clasice" a personajului), pentru ca în ultimul act, când abia mai respiră şi apoi se stinge, să poarte o rochie extrem de decoltată… Dar a cântat bine, deşi nu am înțeles motivarea sunetelor deschise în maniera anilor '50 sau gravele "lăsate", total nepotrivite la Puccini, apreciind însă siguranța şi prospețimea glasului, acutul sigur şi interpretarea din final. În aceste condiții, Musetta a devenit destul de apropiată de Mimi, Laura Tătulescu fiind, la rândul său, frumoasă, elegantă (dezavantajată însă de costumul neinspirat din actul II), cu o voce vibrantă, suplă şi egală în toate registrele, aşa încât s-au "potrivit" şi din acest punct de vedere, aspect relevat în special în momentele de ansamblu. De altfel, întreaga distribuție a fost extrem de unitară, cu date vocale perfect echilibrate şi (din nou) potrivite între ele, rezultând o sonoritate de o calitate destul de rar întâlnită. Un Benoit şters (Alfred Kuhn), asemeni lui Alcindoro (Tareq Nazmi), fără urmă de umor, un cor care a sunat bine, o orchestră minunată, cu o paletă coloristică variată şi o precizie de invidiat, dar un dirijor (Dan Ettinger) care a optat pentru tempi diferiți de cei doriți de solişti, rezultând destule dezechilibre şi precipitări; privit însă în general, spectacolul a avut fluență şi densitate, nerv, poezie şi dramatism, derulat în regia tradițională dar foarte inspirată semnată, cu ani în urmă, de Otto Schenk, aducând atmosfera mansardei sau a dimineții de iarnă cețoasă din actul III, precum şi voioşia şi agitația mulțimii din actul II, unde pentru prima oară am văzut, în sfârşit, strada "în adâncime", imaginea scenei nefiind, ca de obicei, blocată în fundal de peretele tavernei. Aplauze, ovații, bătăi din picioare au răsplătit, minute în şir, la final, o reprezentație de mare frumusețe, în care s-au regăsit 3 artişti din România, toți deosebit de apreciați, pe bună dreptate, de publicul entuziast, aşa cum avea să se petreacă şi la următorul spectacol, transformat într-o adevărată sărbătoare.

Joseph Calleja şi Angela Gheorghiu

A doua zi, sala a fost asaltată de cei care doreau să-l reasculte pe celebrul Jonas Kaufmann, de această dată într-un program de lied, oferind, în compania excelentului pianist Helmut Deutsch, ciclul **Călătorie de iarnă** de Schubert, demers deosebit de interesant pentru cei care îl ştiau un foarte bun solist de operă, descoperind acum că tenorul are, pe lângă o tehnică performantă şi un glas maleabil, şi o inteligență a cântului, o înțelegere a sensurilor cuprinse în fiecare cuvânt, dar şi capacitatea de a reda stările, frământările şi gândurile cuprinse în superbele miniaturi. Mai bine de o oră, cu un calm şi o atitudine scenică rezervată, din care gestica a lipsit (aproape) cu desăvârşire, Kaufmann a convins că este un artist în cel mai bun sens al cuvântului, conferind expresia adecvată doar prin inflexiunile vocale, trecând de la mezza-voce la falset sau, destul de parcimonios, la secvențe în forte, cu o stăpânire şi o ştiință impecabilă, fără a apela la artificii şi efecte "căutate". L-am apreciat la superlativ, i-am admirat talentul şi stilul, maniera în care a construit întreg ciclul cu logică şi simplitate, dar nu am simțit acea atmosferă, acea stare pe care o aşteptam, firesc, într-o astfel de interpretare, poate pentru că rămâne un cerebral, mai puțin implicat afectiv, dar poate şi pentru că, incredibil pentru publicul münchenez, mai toți spectatorii au tuşit puternic după fiecare lied, ba chiar şi în timp ce se cânta, ceea ce, cu siguranță, a făcut imposibilă păstrarea liniei mari, blocând orice tentativă de a menține o eventuală "suspendare" care ar fi legat un lied de altul; nu am înțeles nici de ce, în momentul în care solistul a luat de lângă pian un pahar cu apă, lumea… a început să râdă! Era totuşi o sală arhiplină care venise să asculte lieduri, deci un public de o anume factură, dar care m-a contrariat şi m-a dezamăgit teribil. Culmea este că, la final, când aplauzele entuziaste i-au rechemat de nenumărate ori pe interpreți (fără ca aceştia să acorde bisul atât de aşteptat)… nimeni nu a mai tuşit, nu şi-a mai suflat nasul zgomotos!... Pentru cei care iubesc genul, a fost o încântare… spirituală, poate mai puțin sufletească, dar cu siguranță o demonstrație de real profesionalism într-o "specie" atât de pretențioasă şi dificil de realizat.

Anca FLOREA

CÂMPINA 2012

Cornelia BRONZETTI

Într-o atmosferă de sărbătoare (a celor două Iulii) şi de entuziasm faţă de copiii şi tinerii talentaţi care au cântat un program divers de muzică universală şi românească (încheiat cu George Enescu), publicul foarte numeros în Castelul Iulia Haşdeu, a aplaudat îndelung, ritmat, la 2 iulie 2012, Concertul de Gală al laureaţilor Concursului Internaţional de Vioară “Cornelia Bronzetti”.

Aflat la a 8-a ediţie, concursul a beneficiat de participarea unor copii şi tineri foarte bine pregătiţi, cu un nivel muzical şi instrumental foarte înalt (selecţionaţi de juriu, după etapa eliminatorie) din Ucraina, Republica Moldova şi România.

Premiile I au fost acordate ex-aequo la categoria A, Mihaelei Agafiţa şi Polinei Kharchenko din Ucraina, iar la categoria B, lui Andrei-Mihail Radu din România şi lui Ion Moşneagă din Republica Moldova. Deasemeni, la categoria B s-a acordat premiul II lui Taras Zdaniuk din Ucraina şi premiul III, Ralucăi Michnea din România.

Premiul special de virtuozitate “Garabet Avachian” a fost partajat de Andrei Radu şi Taras Zdaniuk, iar premiul “Cornelia Bronzetti”, pentru cea mai bună interpretare a unei piese româneşti i-a fost decernat lui Ion Moşneagă pentru interpretarea captivantă a *Nocturnei* de George Enescu.

Prin calitatea instrumentală atent şlefuită cu sunet şi intonaţie de o mare acurateţe, tânărul violonist Andrei Radu a impresionat, la 15 ani, prin stăpânirea fiecărui amănunt interpretativ redat cu toate mijloacele de expresie violonistica proprii repertoriului cântat.

Şi în acest an, ca şi la toate ediţiile anterioare, membrii juriului au oferit publicului câmpinean, în după-amiaza zilei de 2 iulie, un concert cameral la Parohia Sfântul Nicolae. Violoniştii Juhani Palola din Finlanda şi Cornelia Bronzetti au cântat un program de vioară şi violă – separat şi împreună, cu lucrări de J. Haydn, Maria Niederberger, Carmen Petra-Basacopol şi Fr. Schubert.

Cu acest concert şi cu “Gala Laureaţilor” s-a încheiat stagiunea muzicală câmpineană, care se desfăşoară, începând din 1990, în organizarea “Societătii Filarmonice din Câmpina” şi a “Asociaţiei Culturale Sempre Concerto”, în trei locaţii diferite: Parohia Sfântul Nicolae, Castelul Iulia Haşdeu şi Casa de Cultură Municipală “Geo Bogza”.

Donatiile U.N.M.B. (2 piane) şi cele ale unor sponsori particulari (mari iubitori de muzică cultă), deasemeni disponibilitatea profesorilor universitari, a studenţilor şi a multor artişti consacraţi români şi străini de a-şi aduce, benevol, aportul la viaţa muzicală a Câmpinei, a făcut ca aceste manifestări camerale, orchestrale, sau de operă (Proiectul Viaţa Muzicală la Câmpina) să beneficieze de o largă paletă repertorială, de instrumentişti solişti, sau de cameră, dirijori, sau cântăreţi.

Voi aminti, cu un scurt comentariu, numai trei nume de tineri violonişti, care au susţinut în stagiunea 2011-2012 la Parohia Sfântul Nicolae concerte camerale de înaltă ţinută artistică, pe care le-au repetat, ulterior, la Filarmonica “George Enescu” în ciclul dedicat tinerilor de excepţie “Concertele de marţi seară”, preluate de Radio România Cultural şi România Muzical.

Ştefan Tarara, de origine română, este masterand la Zurich în clasa renumitului profesor Zahar Bron. Are la activ multe premii internaţionale (între altele la Concursurile “Paganini” şi “Wieniawski”) şi desfăşoară o intensă activitate concertistică internaţională.

Prin repertoriul concertului, susţinut împreună cu distinsa pianistă Verona Maier, cu lucrări de la Bach la Bartok, Ştefan Tarara a demonstrat o foarte solidă pregătire muzicală şi instrumentală, alături de talentul şi capacitatea captivării publicului cu o largă paletă de nuanţe, culori şi încărcatură emoţională.

Tot din această stagiune, doresc să remarc concertele Georgetei Iordache (17 ani, clasa prof. Elena Baltaga) şi a Alexandrei Bobeico (15 ani, clasa prof. Mihaela Tomescu), ambele încă eleve la Colegiul Naţional de Artă “George Enescu”.

Cele două tinere violoniste sunt deja multiple laureate la Olimpiade instrumentale şi Concursuri Nationale şi Internaţionale. Deasemeni au obţinut premiul I la Concursul Internaţional de la Câmpina.

Georgeta Iordache, este o fire lirică, interiorizată, cu mari disponibilităţi violonistice şi o foarte cizelată mânuire a instrumentului, ceea ce îi permite abordarea, cu succes a unui repertoriu foarte complex. Cântă multă muzică de cameră (duo, trio) şi a realizat în concerte, împreună cu foarte cunoscută şi apreciată pianistă şi organistă Olga Babadjan, un repertoriu foarte divers, la un nivel de excepţie.

Alexandra Bobeico este o tânără violonistă pasionată şi plină de temperament, în plină maturizare interpretativă, Alexandra Bobeico dispune de o mare diversitate de mijloace intrumentale de expresie care, împreună cu abordarea constructivă a tuturor stilurilor începând din Baroc, convinge de fiecare dată prin potenţialul sau inconfundabil.

Acum aşteptăm cu speranţă evenimentele muzicale ale stagiunii viitoare.

Feericul baroc de la Sibiu

Doina MOGA

Cultural vorbind, Sibiul nu se dezminte. El este o oază artistică în care se petrec mereu, evenimente inedite, elocvente, de amploare, complexe, şi de o calitate rarissimă. Nici mass-media nu se dezminte, pentru că practic ignoră tot ce se întâmplă la Sibiu, desigur cu excepția acelei locale şi a revistei „Actualitatea Muzicală" din Bucureşti. Mă refer acum, la acest *Gigantic An Baroc* , organizat, susținut, găzduit, desfăşurat şi împărțit în 54 de programe artistice, care mai de care mai interesante în valoare, densitate şi timp, nemaivorbind de locațiile nu numai potrivite ca om mânuşă pe fiecare segment în parte, dar şi aureolate de farmecul medievalului. Personal am participat în calitate de invitat la a V-a ediție a Festivalului „Feeric Fashion Days", ca autor a cărții „Mirabila scenă" (apărută la Editura Muzicală) a cărei lansare a avut loc pe 30 iunie, în Sala istorică a Bibliotecii Județene „Astra", sală a cărei memorie cuprinde prezențe de peste multe decenii a elitei culturii româneşti, a elitei literaturii, filosofiei şi muzicii transilvănene. Pentru cine nu a vizitat această sală trebuie să spun că frumusețea intimă şi evocatoare a sfârşitului de secol XIX, cu scaune de piele brodate manual, cu statui şi stucaturi baroce, cu o scenă generoasă şi cochetă, nemaivorbind de acustica impecabilă, este o bijuterie. Iar faptul că tocmai aici, unde limba română s-a auzit în cele mai elevate forme ale ei şi unde pereții şi atmosfera păstrează ceva din spiritul culturii națională, a fost organizată această lansare, m-a copleşit pur şi simplu. Emoționantă a fost surpriza oferită mie, ca ofrandă, de cele 3 balerine ale teatrului de resort din Sibiu, Aleisha Gardner – acum coordonator-regizor, şi solistele japoneze Sonoko Kajimoto şi Reiva Yagura, care au figurat coregrafic acest eveniment, iar meritul lor, pe lângă talentul şi vocație pe care le cunoşteam deja, este educația şi bunul simț atât de rar întâlnit în peisajul cotidian actual. Tălmăcirea, de excepție, a celor două variații din *Paquita*, eleganța gestică şi punerea în scenă, alături de cuvântul rostit de reprezentata bibliotecii „Astra", doamna Anca Vasilescu, care a pus în evidență convingeri personale asupra cărții mele în termeni simpli şi eleganți, au făcut ca momentul să fie ca o operă de artă în sine. Între această parte a festivalului şi seara de 1 iulie, când practic a avut loc „Coda" pentru el şi „Prologul" pentru un altul, mă refer la mega concertul simfonic din Piața Mare, am mai adăugat lanțului emoțional încă o verigă din înduioşătoarea rutină cu care vizitez „perla Ardealului", după cum atât de plastic numea Nicolae Iorga, Săliştea. Eu îi zic „doina mea". M-am plimbat pe strada principală ce poate numele unchiului meu, istoriografului Ion Moga, am mângâiat la propriu casa bunicilor mei, pe care străjuie placa comemorativă şi am urcat în Grui, la legendara biserică care împreună cu cingătoarea-i de picturi populare inedite veghează asupra cimitirului – de fapt un paradis al liniştii şi frumuseții. Şi ca de fiecare dată când vin aici, am simțit şi am luat cu mine îmbrățişarea tandră a dealurilor împădurite şi aerul ozonat cu miros de rai. Reîntoarsă la Sibiu, am asistat alături de foarte, foarte mulți melomani la concertul Filarmonicii unde orchestra locală împreună cu soliştii americani: trompetistul McElry şi corniştii David şi Adam Pandolfi, dirijați de Ilarion Ionescu-Galați, au interpretat un excelent program, cum altfel decât baroc. Lumea a fost încântată, atmosfera electrizantă, iar în ceea ce mă priveşte, deşi nu apreciez mega concertele, din diferite cauze, dacă ar fi să menționez doar acustica variabilă, pot spune că totuşi, mi-a plăcut deosebit *Muzica apelor* de Haendel şi *Concertul pentru 2 corni şi orchestră* de Telleman.

Cultural vorbind, Sibiul nu se dezminte. Şi nu ştiu alt oraş care să facă aşa ceva. Poate tocmai de aceea, cartea „Mirabila scenă", ce tocmai a avut lansarea în Sibiu, este de fapt, în pofida diversității subiectelor incluse, un omagiu adus oraşului care m-a educat, oraşului unde mi-am întâlnit marea iubire – MUZICA, şi oraşului mângâiat de pana de îngeri a părinților mei. Mulțumesc, Sibiu! Mulțumesc, „Astra"! Mulțumesc artistului şi omului de rară calitate, Carmen Siminie!, fără de care probabil toată această filă de poveste nu ar fi avut loc.

Hortus domini magnum est

Carmen POPA

… *MANIFEST ELITIST SUI-GENERIS*

… *show multimedia "altfel"* propus de a XXII-a ediție a SIMN; … "ceea ce veți auzi şi veți vedea e doar o instanță a unui spectacol în care personajele şi întâmplările se schimbă mereu, deturnându-ne atenția, în efortul de a descoperi logica unei societăți care preferă suprarealismul"…

…" ESTE CEEA CE ESTE " – deviza festivalului în 2012…

… *tablou complex* care impresionează prin multitudinea de planuri şi dimensiuni relevate; prin forța concentrării, inteligent concepute şi realizate, a semnificațiilor; prin balansul irezistibil al multiplelor sugestii; prin conjugarea inspirată, dezinvoltă, subtilă, perfect aplicată a stilurilor… reiterand, este un tablou unitar, original, cu feedback instantaneu asigurat, care-ți rămâne în minte şi în suflet şi te obsedează apoi mult timp.

… *work in progress* – prin posibilitatea reală, efectivă de a înlocui periodic imaginile, discursurile politicienilor cu cele ce vor fi actuale cândva, în ideea ca demagogia, ipocrizia, stupiditatea sunt, din păcate, perene, contrastând dramatic cu perena credință în adevăr, bine, dreptate – credință căreia prea mulți, niciodată de ajuns, îşi jertfesc viața. Idealul, " iluzoriu sau nu, nu trebuie batjocorit, nu trebuie murdărit"

…" ESTE CEEA CE ESTE " …

… *joc* în care " cinci instrumentişti şi un actor modelează un spațiu al sunetelor, poeziei şi imaginilor, în care poți să fii fericit sau nefericit, să râzi sau să protestezi, să observi falsul, ridicolul, impostura, să fii solidar cu visătorii"… Surprinzător, reacțiile celor prezenți (la prima audiție absolută) s-au înscris în ampla paletă de trăiri, intuite de autoare, cu precizia unui subtil psiholog/sociolog. Prinderea publicului în joc, realizarea de către acesta a unui feedback spontan, semnificativ prin diversitatea răspunsurilor, a constituit, fără doar şi poate, cealaltă față a spectacolului, prin intermediul căreia s-a demonstrat calitatea de excepție a impactului cultural-artistic al spectacolului, impact resimțit, deopotrivă, la nivelul intelectului, al sensibilității şi experienței individuale, dar şi a unei conştiințe comune – la care, în cele din urmă, ne raportăm cu toții.

Hortus Domini Magnum Est este, de asemenea, o lucidă incursiune în actualitatea noastră românească, cea de toate zilele, în care " demagogia, lăcomia, prostia sunt de prea multe ori mai vii decât sinceritatea, curajul, fantezia şi simțul umorului"

Acest show reprezintă o reverberație amplă, venită din "adâncuri", a seriei *Manifestelor* semnate de Maia Ciobanu, prin care este exprimat combatul – ferm angajat şi asumat – muzical-artistic, conceput într-un autentic spirit elitist, susținut cu admirabil curaj.

Toate aspectele aduse în prim plan se bucură de o abordare neconvențională, insolită, exploatând cu persuasivă măiestrie regizorală, într-un scenariu revelator, polisemantismul limbajelor, începând cu arhicunoscute versuri eminesciene. Împreună cu autoarea – erudit intelectual – (re)interpretăm sensurile/semnificațiile unor creații ale "poetului nepereche", legate de necesitatea de *comunicare*, *cunoaştere* şi eficientizare a celor două vitale procese de filon gnoseologic, prin cel de-al treilea, de profunzime: *înțelegerea*. Spre a evidenția aceste concepte esențiale în demersul complex al compozitoarei, au fost recitate şi subliniate prin intonație sugestivă versurile edificatoare: "Mă cunoşteau vecinii toți / *Tu nu m-ai cunoscut."*; "O lume toată-nțelegea / *Tu nu m-ai înțeles."*. Similar, din "*Somnoroase păsărele*", s-a apăsat deliberat, prin ton, pe versurile cheie "*Noapte bună!", "Dormi în pace", "Somnul dulce",* spre a deduce prin asociație de termeni/idei că, metaforic vorbind, *noaptea şi somnul* pot induce o adormire a rațiunii ce poate naşte oricând monştrii.

Celelalte versuri/texte citate, aparținând lui Shakespeare, Barbu Ştefănescu Delavrancea, Salvador Dali, I.L. Caragiale, Paul Eluard precum şi Scrisoarea lui Neacşu din Câmpulung şi fraze din discursurile politice ale preşedintelui ("Şcoala românească produce tâmpiți… am vrut să spun filozofi"), ale premierului ("fiți ungurenii mei" – paradoxal apel, ținând cont de contextul mioritic incriminatoriu) prezentate într-o suită *sui-generis,* au ca punct culminant/final noțiunea de LIBERTATE.

Înțelegerea şi respectarea acestei valori umane majore, perene, precum şi a altora, ca de pildă iubirea, credința, dreptatea, adevărul, cunoaşterea, democrația şi consfințirea prin toate acestea a miracolului vieții până la dimensiunea sa superioară umană, constituie condiția *sine qua non* a însăşi condiției umane.

Evadarea în Suprarealism e un posibil quasi-refugiu într-o oază a imaginației şi fanteziei creatoare, o benefică dar neconvențională regăsire de sine sau poate o modalitate elevată de a (re)simți armonía, de a avea nostalgia Paradisului pierdut … decăzând în *"Grădina desfătărilor pământeşti"* imaginată în chip unic de pictorul renascentist Bosch.

Maia Ciobanu întrețese cu ingeniozitate o pânză alcătuită din sunete, cuvinte, imagini care te învăluie, captivează şi conduce spre zonele abisale ale conştiinței, unde începi să distingi/evaluezi sensul dihotomiilor Etern-Efemer, Spirit-Materie, Divin-Uman/Sacru-Profan, Etic-Estetic etc. Însăşi compozitoarea gândeşte şi simte, în această lucrare, în termeni duali : empatie pentru idealuri/valori şi ,uneori, mizantropie… E o dilemă actuală…

Muzica exprimă, descoperă, conduce, clarifică, nuanțează, potențează întrețeserea sincretică, conjugându-se consensual cu textele şi suita imaginilor unor picturi aparținând lui Dali (*"Caravane", "Girafa", "Marele masturbator", "Narcis", "Persistenta memoriei", "Tentația Sf. Anton"*), Miro (*"Nocturna", "Cifre şi constelații îndrăgostite de o femeie"*) şi Bosch (cu celebrul sau triptic, menționat deja) contribuind la procesul de elevație a limbajului artistic. Muzica are ecouri profund meditative (toacă, clopoței, gong), orfice (celelalte instrumente) şi ontice – prin fundalul electroacustic integrator (e introspecția sine-lui sau universal infinit?...). Fondul electroacustic are vibrația muzicii sferelor. Partea live a ei, realizată de o excelentă echipă: Ana Chifu – flaut, Mihai Bădiță – clarinet, Barrie Webb – trombon, Alexandra Potângă – violoncel, Alexandru Atanasiu – percuție, cărora li s-a alăturat inspirat actorul Bogdan Nechifor, a animat, a încărcat de sensibilitate, a conferit noblețe şi strălucire interpretării de ansamblu. Repetitivitatea alternanței scărilor ascendente cu cele descendente desenează liniile evoluției vieții, derulate în consens cu normele de fond ale unor structuri arhetipale manifeste. Se impun prin repetiție, dar şi prin sensul implicit, cvartsextacordurile de întârziere - identificate în coloanele sonore electronice ca rezolvări periodice vitale. Liniile melodice, structurile armonice/polifonice , ornamentele reprezintă tot atâtea aspecte estetice.

Este de remarcat şi contribuția decisivă, în planul expresiei, a ing. T.F. Cazan la realizarea spectacolului, ca sunet şi imagine, în cadrul MaCio Studios.

Unde suntem noi, societatea românească, la ora actuală?

Spectacolul multimedia al Maiei Ciobanu *Hortus Domini Magnum Est* constituie un *Quod erat demonstrandum* strălucit, ce …" ESTE CEEA CE ESTE " …

O promenadă de familie Paris - Bucureşti

Solişti ai Filarmonicii "George Enescu" şi muzicieni români stabiliţi în Franţa s-au întâlnit pe scena Ateneului Român pentru a le propune melomanilor Capitalei o aşa-numită "Promenadă muzicală de la Paris la Bucureşti". Repertorial, programul era alcătuit din vizite virtuale ale compozitorilor contemporani cu Enescu, primit ca oaspeţi acum în România. Interpreţii erau, din partea francofonă, violonistul Fernand Iaciu şi soprana Micaela Mingheraş-Couture, iar din partea gazdelor pianiştii Andrei Licareţ şi Horia Maxim, flautistul Ionuţ Bogdan Ştefănescu, clarinetistul Emil Vişenescu. Evenimentul, potrivit cu apropierea excursiilor de vacanţe estivale, a fost organizat de Filarmonica "George Enescu" în parteneriat cu Institutul Cultural Român. Relaţiile dintre aceşti muzicieni, părezenţi pe podiumul de concert, sunt multiple, începând cu faptul că au fost formaţi de profesorii bucureşteni, în perioada studenţiei, la Institutul universitar, printre care maeştrii fiind de amintit George Manoliu, Arta Florescu, Viniciu Moroianu, Dana Borşan, Ioan Cudalbu, Valeriu Bărbuceanu etc. Nu este inutil să comentăm selecţia aliajelor stilistice şi personalităţilor componistice potrivite pentru componente ale programului. Fireşte, numele lui George Enescu a deschis "parada" cu **Cantabile şi presto pentru flaut şi pian,**un "flaut de aur" mânuit subtil de Ionuţ Bogran Ştefănescu, fragment din **Suita op. 10 pentru pian,** exemplar modelat de Andrei Licareş literatura claviaturii adăugând **Clair de lune** de Debussy, o eglogă lirică rostită subtil de Horia Maxim. Dintre romantici, am ascultat muzica lui Chausson - **Poemul pentru vioară,** mai puţin convingător ca expresie pentru Fernand Iaciu şi a lui Saint Saëns – **Une flute invisible, Violons dans le soir**, impresioniştii au adăugat pagini semnate de Faure – **Fantasie**, Ravel – **Tzigane**, piese de literatură persormantă cu I.B. Ştefănescu, F. Iaciu, iar modernii o **Sonată pentru clarinet şi pian** de Poulenc, strălucit dialog Vişenescu-Maxim. Plăcerea reîntâlnirilor, în diferite combinaţii de formaţii, a fost subliniată de interpretările elegante, de o evidentă profesionalitate vocală ale sopranei Michaela Mingheraş Couture, care a relaţionat în piesele sale din program cu pianiştii, dar şi cu flautul, vioara sau clarinetul, oferind o diversitate a ipostazelor timbrale şi de stil.

Ionuţ Ştefănescu (Foto: Virgil Oprina)

Trebuie menţionată ambianţa afectivă a concertului? Desigur, dacă ţinem seama că interpreţii, aparţinând cu aproximaţie unor perioade de studii, care le-au permis deja afirmarea în carieră, şi-au reîntâlnit colegii de generaţie, veniţi la concert să îi reasculte, reamintindu-şi momente ale tinereţii de altă dată. Într-adevăr, deci, promenada aceasta de *weekend* s-a desfăşurat sub auspiciile unei autentice ambianţe familiale.

Stagiunea de marţi seara

La Filarmonica bucureşteană, *Stagiunea de marţi seara* invită melomanii să cunoască muzicieni români din ţară, aflaţi în primele etape de afirmare ale carierei lor. Săptămâna trecută am ascultat doi tineri maeştrii clujeni – tenorul **Tiberius Simu** şi pianista **Silvia Sbârciu**. Afişul recitalului lor reunea trei subiecte: un omagiu adus compozitorului francez Jules Massenet, profesor de compoziţie al lui George Enescu la Conservatorul naţional din Paris, comemorat anul acesta la centenarul morţii sale. De asemenea, duetul de interpreţi a oferit o versiune de interes a ciclului **Dichter Liebe** de Robert Schumann şi, pentru final, un florilegiu de melodii ce poartă semnătura compozitorului preimpresionist Gabriel Fauré. Selecţia de miniaturi vocale cu acompaniament de pian dezvăluie resurse de cultură speciale în programul interpreţilor, pentru care muzica şi poezia reprezintă avantaje în şlefuirea resurselor de care dă dovadă talentul lor. Pentru un tenor ca Tiberius Simu, interesul către muzica vocală de cameră denotă o preocupare aparte, ce completează cariera sa de tenor liric, prezent pe marile scene de operă din Europa cu roluri de performanţă cântate la *Wiener Staatsoper, Teatro alla Scala di Milano, Frankfurt Oper, Leipzig Oper, Nantes/Angers Opera, Opera Royale de Wallonie din Liege, Opera de Toulon, Teatro Verdi di Padova, operele din Cluj, Timişoara şi Bucureşti*. Se adaugă şi un bogat repertoriu solistic de vocal-simfonic, ceea ce dovedeşte că posibilităţile sale aparţin domeniului excepţiei, chiar înainte de a fi împlinit vârsta de treizeci de ani. Tiberius Simu este convingător, în repertoriul cameral, şi stăpâneşte resursele expresiei în dicţie şi intonaţie, în declamaţia nuanţată a textului cântat. De asemenea, în colaborare cu partenera sa, pianista Silvia Sbârciu, realizează cursivitatea discursului muzical, specific ciclului de lieduri schumannian, dar şi în selecţiile din creaţia compozitorilor francezi, Massenet sau Fauré. Cred că reuşita sa în recital este condiţionată şi de colaborarea camerală în care Silvia Sbârciu impune un anumit tonus instrumental ce îi sprijină vocea. Experienţa pianistei este remarcabilă, venind nu numai dintr-o complexă pregătire profesională, dar şi din oferta unui talent amplificat prin vocaţie şi cultură. Deşi amândoi sunt axaţi pe o carieră solistică iată, în muzica de cameră, dovedesc resurse extrem de interesante, ceea ce ne îndreptăţeşte să utilizăm calificativul de Maeştri pentru a-i caracteriza. Şcoala interpretativă clujeană se remarcă prin aceşti reprezentanţi ai tinerei generaţii. Ar trebui să-i cunoaştem mai din apropiere, pentru ca renumele muzicienilor ardeleni să-şi găsească ecoul şi în faţa iubitorilor muzicii din Bucureşti, proiect propus, cum spuneam, de *stagiunea de marţi seara* a Filarmonicii "Enescu".

Pagină de **Grigore CONSTANTINESCU**

Recenzii: Vasile Iliuț - *O carte a stilurilor muzicale*

Vasile VASILE

Cu câteva zile înainte de sfârşitul prematur al muzicologului, profesorului şi decanului Vasile Iliuț, colegul său de o viață, actualul academician Octavian Lazăr Cosma, coleg de activitate universitară, observa, cu insatisfacția cuvenită, faptul că recunoaşterea muncii muzicologice l-a ocolit pe cel ce dăduse cele cinci volume *De la Wagner la contemporani* şi prestigiosul prim volum din *O carte a stilurilor muzicale*. Indirect se intuia reproşul că inclusiv Premiul Uniunii Compozitorilor l-a ocolit pe autorul a şase cărți reprezentative ale muzicologiei româneşti consacrate istoriei şi hermeneuticii muzicii universale.

Sfârşitul autorului a fost fulgerător, la foarte puțin timp de la constatarea comunicată public, la despărțirea decanului de activitatea care-i răpise mult timp şi multă abnegație. Muzicologul nu a mai avut timp să-şi ducă la bun sfârşit munca de ani de zile, la ultimele capitole ale cărții.

Fiica sa, lector universitar Ana Maria Călin, şi-a înțeles obligația de a finaliza munca eminentului ei părinte. A continuat să adune şi să sistematizeze fişele predecesorului său biologic, intelectual şi muzicologic, punându-ne recent la dispoziție, prin Editura muzicală, forma integrală a cărții, activitate care nu este numai o îndatorire de urmaş, ci şi una profesională, altfel greu de imaginat cum ar fi ajuns la cititori o impunătoare, prestigioasă şi necesară carte, structurată în trei volume.

Primele două rezultă din divizarea celui anterior, iar al treilea reprezintă partea ce nu fusese terminată de autor şi a fost încheiată de Ana Maria Călin, care a finalizat – aşa cum singură declară – „.ceea ce tatăl meu ar fi dorit să împlinească".

Aşa cum preciza autorul în volumul pe care a avut bucuria s-l vadă tipărit, cartea se doreşte a fi un răspuns la întrebări de tipul: „care sunt condițiile necesare şi suficiente pentru ca un lanț de acorduri să fie un stilem armonic brahmsian de ordinul 0 (adică nesegmentabil în sublanțuri acordice, brahmsian determinate)" sau de genul „care sunt condițiile necesare şi suficiente pentru ca o unitate de limbaj muzical să fie un stilem mozartian de un ordin dat", deschizând perspectivele exegetice dincolo de stilul muzicii clasice, cu care se încheia volumul tipărit în timpul când trăia autorul, spre stilul muzicii romantice, impresioniste, veriste şi expresioniste.

Cel de-al treilea volum încununează cercetarea muzicologului Vasile Iliuț, finalizată de fiica sa şi oferind cititorilor continuarea panoramei stilisticii muzicii secolelor al XIX – lea şi al XX – lea.

În felul acesta, cele trei volume oferă o perspectivă concisă asupra principalelor elemente definitorii ale celor mai importante stiluri muzicale, pornind de la definirea stilului şi stilisticii muzicale, constituind o pregătire pentru trecerea în revistă, din această perspectivă, a stilurilor muzicale monodice, polifone, preclasice, clasice, romantice şi ale celor care domină ultimele două secole, urmărind evoluția exprimării prin limbaj sonor a celor mai reprezentative creații ale muzicii universale din diferite timpuri.

La baza analizelor propuse stau principalele elemente de limbaj muzical, melodia, ritmul, armonia, dinamica, agogica, timbrul, arhitectonica şi particularitățile stilistice naționale şi individuale, susținute de o amplă şi reprezentativă bibliografie europeană şi românească, chiar dacă domeniul a fost abordat din această perspectivă doar în ultima vreme.

Extins pe cele trei volume, amplul demers reprezintă un arc peste timp, de la cele mai vechi manifestări ale artei sonore, cu popasuri corespunzătoare, în muzica antică, medievală, în stilul palestrinian, bachian, trecând prin cel al clasicilor vienezi, Haydn, Mozart, Beethoven, spre cel romantic, cu principalii săi reprezentanți şi genuri muzicale dominante şi al marilor orientări muzicale ale sfârşitului secolului al XIX – lea şi începutul secolului al XX - lea (reamintim că autorul a semnat cinci volume intitulate semnificativ *De la Wagner la contemporani*, acoperind aproximativ aceeaşi perioadă din istoria muzicii universale).

Perspectiva arhitectonică îngăduie autorilor urmărirea celor două trasee: al muzicii vocale, cu principalele specii: liedul, opera, oratoriul, cantata, missa şi recviemul şi ale muzicii instrumentale: sonata, trioul, cvartetul, cvintetul, sextetul, octetul, concertul, simfonia, poemul simfonic, uvertura de concert, suita pentru orchestră etc.

Particularitățile stilistice naționale permit abordarea unor lucrări reprezentative ale culturilor naționale germane şi austriece, franceze, italiene, ruse, cehe, norvegiene, spaniole, conturând şi trăsături stilistice individuale ale celor mai importanți exponenți ai culturilor amintite.

Aşa cum apreciază muzicologul Grigore Constantinescu în precuvântarea ultimului volum, lucrarea „este opera studiului, documentării, memoriei şi experienței, reunite sub arcul culturii".

Dincolo de primatul abordării vastului câmp al literaturii muzicale, privit din noua perspectivă, a elementelor stilistice caracteristice, lucrarea se impune şi prin originalitatea şi oportunitatea ei, muzicologia dispunând de un instrument de referință pentru depăşirea fazei de prezentare a unor creații prin prisma unor detalii tehnice, inutile receptării mesajului lor: număr de opus, poziția în anumite cataloage, tonalitatea, chiar contextul în care se situează creația.

Foto: Diana Murăşan

Lucrarea se dovedeşte un instrument de strictă utilitate pentru specialiştii domeniului dar şi pentru marele public dornic să cunoască principalele elemente ale stilisticii muzicale din cele mai vechi timpuri până în cele moderne, autorul dedicând lucrarea în primul rând foştilor săi studenți, împreună cu „gândurile şi sentimentele cele mai frumoase şi mai sincere, din partea celui ce s-a străduit să fie dascăl model, prieten sincer şi îndrumător competent în desluşirea adevăratelor sensuri ale celei mai nobile dintre arte, muzica.

Premiera operei Oedipe

Din perspectiva posterității, fondul epistolar aparținând unui mare artist se dovedeşte deosebit de prețios pentru cei care sunt dornici să-i cunoască mai profund activitatea creatoare. În cadrul ediției a XX-a Festivalului internațional „George Enescu", la momentul premierei unei noi montări scenice a operei **Oedipe**, regizor Anda Tăbăcaru Hogea, a fost oferită publicului o carte cuprinzând pagini inedite de corespondență ce aparțin compozitorului român. Subiectul acestei apariții este, fireşte, dezvăluirea gândului creatorului în legătură cu preocupările sale privind reprezentarea operei **Oedipe.** Semnătura acestui volum aparține muzicologului Elena Zottoviceanu care a făcut parte din grupul de realizatori ai monumentalei monografii dedicate artistului, publicată cu decenii în urmă de către Academia Română. Autoarea este secondată de profesoara Georgeta Aneta Băcioiu. Drumul spre public al acestor documente a cunoscut mai multe etape. Prima a reprezentat-o publicarea materialului epistolar, numai în limba franceză, de către Enena Zottoviceanu în **Studii de Muzicologie, vol. 18**, 1984 (studiu reeditat în volumul de autor **Popasuri în trecutul muzicii)**. Etapa recentă a văzut lumina tiparului (editura Muzicală) în toamna trecută, prin publicarea documentelor – 22 de scrisori, o telegramă, într-o triplă ipostază: textul francez, traducerea românească şi fotocopia manuscrisului.

În cele câteva cuvinte ale acestui comentariu trebuie spus că cele 22 scrisori au drept centru al corespondenței, între 1931 şi 1935, contacte realizate de George Enescu prin scrisorile adresate directorului Operei Mari din Paris, Jacques Rouché, la care se adaugă două mesaje către Edmond Fleg, libretistul lucrării şi Philippe Gaubert, dirijorul premierei absolute. Se mai adaugă trei documente adresate aceluiaşi director, de către Tiberiu Brediceanu, Em. Pavelescu C. Dimitrescu, în care se vorbeşte despre proiectul montării capodoperei enesciene la Bucureşti.

Există două aspecte ale cuprinsului acestei corespondențe editate acum – aflăm detalii ale finisării partiturii pentru premieră, ca şi recomandări ale compozitorului privind selecția interpreților şi concepția sa asupra interpretării, adică drumul până la evenimentul premierei pariziene a **Oedipului** enescian. Nu este niciodată prea târziu – acesta este al doilea aspect – pentru a cunoaşte mai bine superba modalitate de relaționare ce caracteriza modul în care Enescu discuta cu directori de instituții, impresari, colaboratori sau colegi. Revedem aceeaşi olimpiană superioritate, ocolită de orgolii, pe care paginile acestea de corespondență o restituie în versiunea elegantă şi de subtilă cultură a Elenei Zottoviceanu. Aşa cum spun semnatarele volumului, pentru câteva momente, dincolo de acribia ştiințifică a muncii de redactare, ne aflăm în miezul evenimentelor – premiera mondială la Paris a operei **Oedipe**, acum 75 de ani.

Grigore CONSTANTINESCU

Încrederea în continuitate

Ioan GOLCEA

În perioada 6-10 iulie 2012, în cadrul *Zilelor Municipiului Focşani* s-a desfăşurat a VII-a ediție a *Festivalului Coral Internațional „Pastorala"*, gândit şi coordonat de muzicianul cu valoare de simbol pentru viața artistică vrânceană, prof. dr. *DUMITRU SĂNDULACHI*. Evenimentul a avut loc la numai o săptămână după ce la Piteşti s-a încheiat a XX-a ediție internațională a *Festivalului de Muzică Corală „D. G. Kiriac"*.

Din programul amplu al festivalului rămân ca momente de referință emoționantul parastas coral al formațiilor reunite la *Mausoleul Eroilor* din Focşani-Sud - unde, după emoționantul dialog al corurilor participante la festival, s-a intonat lucrarea *„Eroii de la Mărăşeşti"* - primă audiție absolută semnată de compozitorul *Constantin Arvinte* - un prieten statornic al *Pastoralei* şi al dirijorului D. Săndulachi, creator de lucrări corale, maestru al baghetei, rafinat om de cultură, patriot veritabil, culegător şi prelucrător al folclorului românesc - urmate de recitalurile corale de la *Ateneul Popular* din seara zilei de vineri, 6 iulie şi slujba ecumenică de la *Biserica „Sf. Nicolae Nou"* din dimineața zilei de 8 iulie, când corala *„Pastorala"* şi corul *„Kalifea"* din Grecia (Thessaloniki) au dat, succesiv, răspunsurile la Sfânta şi Dumnezeiasca Liturghie.

Voicu Enăchescu

Din palmaresul festivalului am reținut participarea inedită a *Corului Centrului Cultural Pondiacos Kallitheas-Sykeon,* înființat în 1992, acompaniat de instrumente tradiționale (liră şi uti). Formația a participat la festivaluri în Grecia şi în țări vecine, fiind pentru a doua oară în România. Programul a cuprins cântece tradiționale pontiace (din zona Pontului), într-o expresivă limbă arhaică, moduri exotice (precum frigicul sau scări cromatice) şi ritm aksak abundent.

Aflată într-o excelentă formă vocală, corala *„Camerata"* a C.J.T.P.C.T. Brăila, dirijată de energica doamnă profesor *Paraschiva Moise,* la pian prof. *Adriana Burcă,* a reiterat universul poetico-muzical romantic, universal şi românesc, oferindu-ne un substanțial program coral pe voci egale, cu sonorități controlate, frazare coerentă, amplitudini şi contraste sonore impresionante, mult lirism şi elevație stilistică.

Corala gazdă a festivalului, *„Pastorala"* - care împlineşte în acest an 35 de anotimpuri - se menține în standardul formațiilor de prestigiu ale țării printr-o permanentă şlefuire a repertoriului coral, aşa cum i-a îndemnat mereu mentorul spiritual al formației şi al dirijorului *Dumitru Săndulachi* - maestrul Marin Constantin. Statornic în credința că muzica corală este limbajul universal al sufletelor, dirijorul D. Săndulachi ne apare ca un *veritabil aducător de lumină printre semeni*. În cei 35 de ani de activitate corală a adunat în repertoriul *Pastoralei* peste 200 de lucrări (de la miniaturi corale la vocal-simfonic), a realizat peste 300 de concerte, a obținut numeroase trofee şi diplome la concursuri şi festivaluri naționale şi internaționale.

Concertul coralei *„Pastoralei"* din seara zilei de 6 iulie a fost o bucurie şi o încântare artistică.

Am lăsat la încheiere consemnarea prezenței şi a evoluției de excepție pe scena Ateneului din Focşani a *Corului de cameră „Preludiu"* condus de *Voicu Enăchescu.* Aflat în vârful elitei coralei naționale, corul „Preludiu", mereu primenit cu voci performante, îşi păstrează - după 40 de ani de la înființare - energia, mirarea existențială şi idealul de perfecțiune sonoră şi interpretativă.

Voicu Enăchescu se înscrie în categoria rară a artiştilor generoşi, a mentorilor devotați unei *cauze generale* din care îşi construiesc un ideal pentru a se identifica cu acesta.

Programul recitalului de la Focşani a cuprins un repertoriu atent selectat din literatura corală universală (Passereau, Th. Morley, J. Offenbach, E. Grieg, A. Sveshnikov) şi cea românească (P. Constantinescu, T. Jarda, V. Spătărelu, D. Dediu), având ca element particular punerea în valoare a glasurilor din cor în calitate de solişti: *Monica Scurtu, Gabriela Măndica, Ciprian Mardare, Siluan Eloi, Marius Nine*.

Pentru oaspeții *Festivalului Coral Internațional „Pastorala",* prin aceste manifestări emoționante s-a definit, cu elocvență, sentimentul identității culturale a județului Vrancea.

Corul "Preludiu", campion printre vocile lumii

Janina BĂDICI

Pacea şi prietenia, văzute ca o luntre pentru înfrăţirerea tuturor naţiunilor, a reprezentat mesajul şi motorul de pornire pentru cea de a 11-a ediţie a Festivalului Internaţional Coral din China, ce s-a desfăşurat sub cerul cultural al oraşului Beijing între 15 şi 22 iulie. Încă din 1992 poporul chinez reuşeşte să câştige recunoştinţă mondială, să prospere şi să creeze valori culturale apreciabile prin organizarea, bianual, al unuia dintre cele mai recunoscute festivaluri dedicate muzicii corale din Asia. În acest an oraşul interzis a marcat o gazdă cât se poate de prietenoasă pentru 166 de ansambluri corale din întreaga lume şi, în plus faţă de anii precedenţi, marea manifestare muzicală a inclus şi sumiitul coral mondial susţinut de Federaţia Internaţională a Muzicii Corale. Adunarea generală a celor mai marcante personalităţi pentru spaţiul global coral s-a aflat, în premiră, la prima desfăşurare pe continentul asiatic. Astfel, dublul eveniment s-a dovedit a fi proiectarea unui imens univers cultural, în care cele aproximativ 10.000 de persoane participante au creat energii armonioase, prin cântece şi tradiţii aduse de peste mări şi oceane. Şase coruri de clasă mondială, fiecare dintr-un alt continent, au adus interpretări de exceptie, iar alte zeci de ansambluri din S.U.A., Australia, Cehia, Spania, România, Noua Zeelandă, Venezuela, Africa de Sud, Malaezia, Indonezia, Japonia, Coreea, China etc. au susţinut concerte şi au participat, pe diverse categorii, la competiţii jurizate de cele mai importante nume ale artei corale. Muzicieni din peste 30 de ţări s-au reunit, au comunicat şi au creat poduri de prietenie şi devotament ce au dus, timp de o săptămână, la o armonie mlădioasă a întreagii lumi.

Foto: Janina Bădici

După reuşita înregistrată în luna mai la Festivalul Internaţional de Muzică Ortodoxă Hajnóvka din Polonia, Corului de Cameră "Preludiu" i-a revenit frumoasa şansă de a reprezenta România la ediţia din 2012 a Festivalului Internaţional Coral din China. Ca o confirmare a calităţii interpretative, după 10 ani de zile formaţia românească a reuşit să reitereze succesul din 2002, înregistrat la aceiaşi manifestare asiatică şi să câştige medalia de aur la categoria coruri mixte adulte, precum şi premiul pentru cel mai bun dirijor, dar şi premiul pentru pace şi prietenie. Timp de şase zile Corul de Cameră "Preludiu" a urcat pe cele mai reprezentative scene ale oraşului Beijing, a susţinut un concert special, a reprezentant călduros poporul român prin participarea la concertele "prieteniei" şi, cu siguranţă cel mai important moment, a evoluat într-un concurs la care s-au înscris peste 100 de ansambluri, o competiţie foarte strânsă, în care formaţia camerală bucureşteană a strălucit, reuşind să cucerească din nou publicul chinez şi, de această dată, un juriu extrem de important, prezidat de preşedintele Federaţiei Internaţionale a Muzicii Corale, americanul Michael J. Anderson. Se pare că sunetul muzicii româneşti a trecut dincolo de vocile coriştilor, că spiritul folclorului autohton şi-a făcut bine treaba în marea masă de cântece colorate, vibrante şi care de care mai pestriţe ale mulţimii de popoare, căci atât americanii, asiaticii, europenii, dar şi africanii au apreciat la finalul întregului festival că inimosul ansamblu vocal, întruchipat atât de frumos în prezenţa Corului de Cameră "Preludiu" îşi merită statutul de marele campion al competiţiei. Alegerea inspirată a repertoriului, grija necontenită a atingerii perfecţiunii interpretative, puterea de transmitere a mesajului artistic şi-au găsit expresia concretă în *Noaptea de mai* a lui Alexandru Paşcanu, în *Floare albastră,* bijuteria corală compusă pe versuri de Mihai Eminescu de Vasile Spătărelu, dar mai ales în *Chindia*, capodopera lui Alexandru Paşcanu care se pare că odată cu trecerea timpului a devenit un etalon şi o carte de vizită inspirată pentru universul sonor românesc. După trudă, turnee, concerte - toate gândite şi împlinite de Voicu Enăchescu, premiul de aur obţinut pe cea mai înaltă poziţie între alte opt formaţii de prestigiu, toate din colţuri diferite ale lumii, îmbrăţişează bucuria de a fi român într-un festival patronat de o lume chineză. Fără nici o îndoială Corul de Cameră "Preludiu" nu poate fi comparat la ora actuală cu nici un alt ansablu de gen din România. Reuşitele vorbesc de la sine, cât şi reputaţia dobândită peste hotare şi iată că vorbim de încă o certitudine, că acest merituos ansamblu îşi vede de drum pe orice podium s-ar afla şi că izbuteşte să fie definit ca o revelaţie pentru oricare auditoriu, fie el pe continentul European, American sau, în cazul de faţă, Asiatic.

Arta corală se dovedeşte a fi mereu o limbă de circulaţie internaţionlă, în care oamenii ajug să comunice cu inimile. Cu o istorie mai veche decât cea a instrumentelor, vocea reuşeşte să exprime emoţiile şi să le transmită mai departe ascultătorilor. A 11-a ediţie a Festivlului Internaţional Coral din China a dat naştere unui nivel cu mult mai dezvoltat al spiritului moral şi muzical, un val care reprezintă cu fermitate nivelul general al tutror naţiunilor. Pentru viitor, pacea şi prietenia între popoare se vor a fi pe deplin asigurate de unicitatea cântului coral.

Un remarcabil recital instrumental

Al. I. BĂDULESCU

Continuând, de peste un deceniu, o valoroasă tradiție, sâmbătă 25 februarie a.c., la Muzeul Memorial "Paul Constantinescu" din Ploieşti, a avut loc un remarcabil Recital instrumental suținut de două binecunoscute personalități ale artei interpretative româneşti – violoncelistul **DAN CAVASSI**, şef partidă din anul 1984 la prima instituție de concert a țării, Filarmonica "George Enescu" din Bucureşti şi pianista concertistă **VIORELA CIUCUR**, conf. univ. dr. la Universitatea Națională de Muzică din capitală.

Începând din anul 1972, în paralel cu prodigioasa activitate în vestita orchestră bucureşteană şi cu frecventele apariții solistice pe scenele tuturor filarmonicelor din țară şi din capitală, violoncelistul Dan Cavassi se dedică şi muzicii de cameră, punând bazele renumitului Cvartet "Muzica", formație camerală, cu care concertează în numeroase oraşe din perimetrul românesc şi de peste hotare şi participă cu deosebite succese la festivalurile internaționale din marile centre muzicale europene: *Salzburg, Bregenz, Linz, Roma, Milano, Avignon, Paris, Belgrad, Madrid, Atena, Edinburgh, Cracovia, Geneva, Bruxelles*, pretutindeni bucurându-se de elogioase aprecieri din partea publicului şi a presei de specialitate.

În 1980, constituie noul Cvartet "Pro Muzica" recunoscut şi apreciat constant în țară şi străinătate, obținând numeroase premii naționale şi internaționale. Repertoriul abordat cuprinde lucrări specifice genului din toate marile epoci, şcoli şi stiluri muzicale. Multe dintre aceste opusuri au fost imprimate la posturile naționale de radio şi televiziune sau pe CD-uri.

Absolventă a Universității Naționale de Muzică din Bucureşti, pianista concertistă VIORELA CIUCUR, pe lângă incontestabila sa activitate didactică, a susținut o amplă activitate concertistică, realizând până în prezent peste 500 de recitaluri de pian solo şi de muzică de cameră, în cele mai reprezentative săli de concerte din țară şi străinătate. În paralel, s-a afirmat în calitate de solist concertist, numărul aparițiilor sale în acest domeniu depăşind respectabilul număr de 100.

Este membră a Trio-ului "ClavioArte" cu care întreprinde numeroase deplasări şi turnee în țară şi peste hotare. În acelaşi timp desfăşoară o activitate de pianist acompaniator la marile festivaluri şi concursuri internaționale din România (*Festivalul şi Concursul Internațional "George Enescu")* din Republica Moldova, Franța etc. Turneele întreprinse în Germania, Franța, Anglia, Belgia, Italia, Austria, Bulgaria, Moldova, Grecia, precum şi în spațiul Nord American - SUA şi Canada – au cunoscut reale succese de public şi de presă. Atât în țară şi peste hotare a realizat numeroase înregistrări radio şi TV.

Din amplul repertoriu, în recitalul susținut la Muzeul "Paul Constantinescu", excepționalul Duo DAN CAVASSI – violoncel şi VIORELA CIUCUR – pian, au optat pentru trei dintre capodoperele genului muzical cameral, din trei epoci şi şcoli muzicale diferite: L. van Beethoven – Sonata op. 102 nr. 1 in Do major (Epoca clasică – şcoala vieneză – 1815), Claude Debussy – Sonata în re minor (Epoca Modernă – şcoala franceză - 1915) şi George Enescu – Sonata a II-a în Do major nr. 2 (Epoca contemporană - şcoala românească – 1935).

Toate cele trei sonate – de o mare complexitate – constituie adevărate pietre de încercare, inclusiv pentru marii interpreți ai violoncelului şi pianului. "*Nicio sonată de George Enescu – scria, cu mulți ani în urmă reputatul compozitor, prof. univ. şi muzicolog Dumitru Bughici – nu conține o mişcare care să pună atât de grele probleme de conținut şi mai ales de formă, ca această lucrare pentru violoncel şi pian.*"

Prin aceste lucrări înscrise în program, Muzeul Memorial "Paul Constantinescu" şi artiştii interpreți au ținut să marcheze şi cele două evenimente muzicale ale acestui an: 185 de ani de la trecerea în eternitate a marelui titan de la Bonn – L. van Beethoven (n. 16 decembrie 1770 – m. 26 martie 1827) şi 150 de ani de la naşterea ilustrului compozitor francez Claude Debussy (n. 22 august 1862 – m. 25 martie 1915).

Studiind, în profunzime, până în cele mai mici detalii - din punct de vedere ritmic, melodic şi armonic dificilele partituri, cei doi protagonişti violoncelistul DAN CAVASSI şi pianista VIORELA CIUCUR, au demonstrate, pe parcursul întregului program, reala lor capacitate profesională, virtuozitate, precizie şi deplină siguranță în realizarea discursului muzical din fiecare lucrare. Am remarcat, de asemenea, incontestabilul talent, tehnica şi numeroasele puncte culminante, momentele de sensibilitate şi frumusețe sonoră, formidabila preocupare pentru o cât mai inspirată frazare şi folosire a termenilor agogici, precum şi deosebita grijă pentru a marca ideile majore gândite, de marii compozitori în procesul de elaborare a acestor trei reprezentative opusuri ale muzicii de cameră.

Aplauzele publicului nu au întârziat, dovadă modul în care a fost receptat întregul repertoriu.

Revenind, în sera zilei de 27 februarie, la recitalul susținut, cu acelaşi program în superbul Salon de muzică din maiestuosul Palat Canacuzino din capitală, am înțeles mai bine că cei doi remarcabili muzicieni, violoncelistul DAN CAVASSI şi pianista VIORELA CIUCUR, prin performanțele lor tehnice şi interpretative, au *recreat* aceste trei piese de excepție din patrimoniul sonor al marii şi adevărate muzici.

O premiera absolută: violoncelul cu 5 corzi

În majestuoasa sala Lapidarium a Muzeului de Istorie a României, sală care păstrează o parte din comorile nepreţuite ale naşterii poporului român, a avut loc concertul ansamblului CONTEMPORAN, sub conducerea lui Marcel Spinei.

Lavinia Coman: *dle Marcel Spinei, aş vrea să vă întreb – de ce aţi ales ca titlu al concertului "REMEMBER ENESCU"?*

Marcel Spinei: Mai întâi, a fost o propunere recentă al dlui Director al Muzeului de Istorie dl.dr. Ernest Oberlander-Târnoveanu, cu care am fost imediat de acord, deoarece, acest titlu s-a potrivit cu ceva foarte personal. Cu mulţi ani în urmă, prin anii '75, am compus o *Sonata op. 2 pentru violoncel solo, op. 2 nr. 2* pentru violoncel şi percuţie şi op. 2 nr. 3 pentru violoncel şi computer intitulate "REMEMBER ENESCU". În cadrul ansamblului nostru, unde am prezentat şi lucrările de mai sus, "luptam" pentru noile idei ale muzicii contemporane, alături de pianistul Adrian Tomescu – recent plecat de lângă noi – poate cel mai mare pianist de muzică contemporană român, de percuţionistul Costin Petrescu, acum un mare arhitect francez, cântam împreună cu Ştefan Niculescu – care ne acompania la pian şi sintetizator în lucrările sale, cu Myriam Marbe – ce participă la percuţia din compoziţiile ei, dirijau din lucrările lor Anatol Vieru, Aurel Stroe şi Tiberiu Olah, iar d-voastră, dna Lavinia, participaţi ca soprană excepţională, acompaniată de soţul d-voastră, în liedurile sale, s.a. Iar o alta cerinţă legată de titlul nostru era faptul că ne aflam în plin festival "George Enescu", ediţia 2011 !

L.C. *Am văzut că aţi propus în concertul ansamblului un program generos, pornind de la J.S.Bach şi până în epoca contemporană*.

M.S. În general, în concerte se interpretează fie numai muzica clasică fie numai cea contemporană. La interpreţii de talie mondială pe care îi avem în această seară: pianistele Lavinia Coman şi Sanda Spinei şi eu …, nu puteam avea decât muzica foarte bună, interpretată magistral!

L.C. *A propos de program, am văzut că aţi interpretat două lucrări de Bach:* Allemanda *din* Suita a VI-a *(BWV 1012) scrisă original pentru violoncel cu 5 corzi şi "Ave Maria", pentru violoncel şi pian, adaptata de Ch. Gounod şi transcrisă de dv. Spuneţi-ne mai multe …*

M.S. Este o istorie frumoasă… J.S. Bach, de când a început să compună pentru violoncel solo, atunci când a considerat ca un instrument solo precum lăuta, vioară sau violoncelul pot să "înlocuiască" cu brio travaliul unei întregi orchestre (vezi unii compozitori-interpreţi care nu prea l-au înţeles, precum marele R. Schumann – care a "completat" cu acompaniament de pian *Suitele pentru violoncel* / ele se mai cântă aşa şi astăzi prin Albania…), Bach a visat la extrapolarea sonorităţilor violoncelului - la construcţia unuia cu 5 corzi: Mi, La, Re, Sol, Do pe care l-a denumit "Viola pomposa". Potenţialul tehnico-acustic şi emoţional ar fi fost mult mai mare. Toţi marii violoncelişti moderni: Casals, Mainardi, Fournier… până la Rostropovici şi chiar Yo-Yo-Ma, s-au "chinuit" în a interpreta această suită scrisă pentru 5 corzi la 4 corzi. După cca. 300 de ani de la ideea instrumentului cu 5 corzi şi de la compunerea lucrării, un gând provenit din interpretarea zilnică a câte unei suite de Bach, a fost să cercetez posibilitatea construirii unui violoncel cu 5 corzi. Am propus ideea dlui director N. Bazgan de la Fabrica de Instrumente Muzicale "Hora" Reghin, care a acceptat, iar pe 24 august a.c., după cercetarea de laborator – în prealabil – a propunerilor mele, a fost construit primul violoncel de acest fel. *Suita a VI-a* a "reintrat" in interpretarea propusă de compozitor, iar violoncelul, ca instrument solistic, a căpătat noi dimensiuni tehnice (ajunge până la aproape 7 octave!) şi expresive.

L.C. *Într-adevăr, am ascultat sonorităţile acestui nou şi totodată vechi instrument şi le găsim admirabile. Compozitorii contemporani vor avea un nou spaţiu de cercetare şi prelucrare de noi universuri sonore.*

M.S. Legat de noile sonorităţi pe care le aduce violoncelul cu 5 corzi, am scris deja o *Sonată pentru violoncel şi percuţie*, iar Fred Popovici a regândit *Concertul pentru violoncel* dedicat mie, cu noul violoncelul de 5 corzi…

L.C. *Interpretarea lucrărilor pentru violoncel şi pian, cu Sanda Spinei la pian, consider că au fost impecabile! Felicitări!*

M.S. Mulţumim!

L.C. *Am văzut că unele dintre lucrările interpretate au fost transcrise / adaptate de d-voastră …*

M.S. În afară de *Allemanda* de Bach, *Rondeau* de Boccherini, "Lebăda" de Saint-Saens, "*Romanze*" de Richard Strauss, "Dans ţărănesc" de C. Dimitrescu, "Omagiu ieromonahului Filothei Jipa" de mine, lucrările celorlalţi compozitori: Albinoni, Bach, Mozart, Beethoven-Kreisler, Schubert, Schumann, Ceaikovski, Federico Garcia-Lorca şi Nikos Skalkottas sunt adaptate de mine; muzica este atât de frumoasă încât trebuia cântată şi la violoncel (pe care îl consider cel mai apropiat instrument de vocea umană)! Lucrările de muzică contemporană interpretate la pian de Lavinia Coman din Nicolae Coman şi de mine au fost de o înaltă ţinută profesională! Aş dori să remarc plăcerea deosebită pe care o avem, când ne alăturăm publicului, în a vedea şi asculta un poet autentic. Am avut norocul să-l avem alături de noi pe marele compozitor şi poet Nicolae Coman, de peste 40 de ani, de când îl cunoaştem, îl iubim şi îl apreciem neîncetat… Dna Lavinia Coman - soţia sa, ne-a citit dintr-un volum de *Poezii* apărut în 2004, şi o serie de noi poezii, ascultate în premieră, care au fost aplaudate cu multă căldură…

L.C. *Să remarcam şi faptul că Direcţia Muzeului de Istorie a României a organizat o expoziţie legată de viaţa şi activitatea lui George Enescu, cu exponate inedite aflate în muzeu: vioara a doua (pe care a cântat din 1924), bagheta de dirijor, fotografii cu mari interpreţi şi dirijori – prieteni, etc.*

M.S. De asemenea aş dori să mulţumesc Fabricii de Instrumente Muzicale "Hora" Reghin pentru prototipul de violoncel cu 5 corzi construit pentru mine cât şi tuturor acelora care au fost alături de noi în înfăptuirea acestei serate culturale!

L.C. *Vă mulţumesc d-le Marcel Spinei pentru scurta incursiune în istoria contemporană a muzicii româneşti! Remember Enescu…*

Un remarcabil volum de sinteză

Mariana POPESCU

Volumul *Femei compozitoare din România*, al Ruxandrei Mirea, publicat la Editura *Ex Ponto* din Constanța, se înscrie pe linia abordării originale a fenomenului muzicologic cu care autoarea ne-a obişnuit, prin publicarea monografiei dedicate compozitoarei Carmen Petra Basacopol, a volumului *Muzica românească între tradiție şi înnoire – secolul al XX-lea*, prin relatările prezentate în Simpozioane şi Congrese prestigioase, prin realizarea unor emisiuni radio.

Este un fapt binecunoscut că femeile compozitoare românce au depăşit de mult granițele țării, prin prezența în cadrul *Congresului Internațional al femeilor compozitoare,* constituind obiectivul unor simpozioane – cel mai recent având loc în anul 2010, în Germania, însoțit de un Festival, sub genericul *Musik und Kreativität heute*. În organizarea anuală a festivalului care are loc în nordul Germaniei este implicată una dintre compozitoarele de elită care activează înafara țării, Violeta Dinescu .

Femeile compozitoare din România s-au integrat în Asociația ARFA - (*Asociația Română a Femeilor din Artă* - al cărei Preşedinte este Mihaela Stănculescu - Vosganian) – care militează pentru „Promovarea recunoaşterii publice şi a unui statut social al drepturilor egale ale femeilor creatoare din România, în context național şi european”.

Este salutară inițiativa Ruxandrei Mirea de se apleca asupra unui asemenea subiect, dovedind a fi un fin analist, în prezentarea unui tablou amplu al creației compozitoarelor românce, prin evidențierea unor modele de femei compozitoare, începând cu sec. al XIX-lea, până în zilele noastre.

Primul capitol – *De la modernism spre contemporaneitate* cuprinde un scurt istoric al drumului parcurs de compozitorii români, pentru definirea unei identități naționale, prin crearea şcolii naționale de compoziție, fiind subliniat rolul lui George Enescu şi al Societății Compozitorilor Români. După cel de-al doilea război mondial, se semnalează prezența unor noi căi în evoluția muzicii româneşti. Autoarea subliniază faptul că în ultimele decenii se remarcă o diversificare a limbajului muzical.

Subcapitolul – *Strategii de limbaj* evidențiază emanciparea spectaculoasă a limbajului muzical din componistica românească, pornind de la simpla folosire a citatului folcloric până la apariția unor „limbaje speciale care au apărut din necesitatea de a depăşi nivelul tradițional al muzicii şi de a fi în consonanță perfectă cu stadiul actual atins de ştiința contemporană”. Sunt prezentate noi tendințe de abordare a formei muzicale, influența

limbajelor matematice asupra componisticii muzicale. Ruxandra Mirea afirmă: „Posibilitatea şi ingeniozitatea creatorilor de a se raporta la teoria probabilităților, la computer, de a reinterpreta teoria modurilor, reinventând sisteme proprii, de a insera structuri neotonale şi neomodale, tehnici minimale sau heterofonice, sunt experiențe şi provocări care s-au concretizat adesea în valori reprezentative sau, dimpotrivă, au intrat în domeniul căutărilor unei originalități şocante”.

Este analizată muzica din a doua jumătate a secolului al XX-lea, autoarea constatând că „limbajele muzicale se emancipează foarte mult, definind nu o generație anume, ci chiar mai mult, un singur creator, ce are abilitatea de a-şi personaliza excesiv stilul”.

Ruxandra Mirea subliniază faptul că: „Tot ce a însemnat înnoire de valoare în sfera limbajului muzical, s-a constituit, în acest secol, într-o acumulare benefică ce a consolidat şi a afirmat şcoala românească de compoziție în ansamblul culturii muzicale universale”.

În capitolul al II-lea - *„Femei compozitoare din România. Începuturi”* sunt înfățişate primele manifestări muzicale care se datorează unor personalități de excepție: Domnița Ralu Caragea – o bună pianistă a vremii, de numele căreia este legat construirea primului teatru românesc – Cişmeaua Roşie”, prima femeie compozitor – Elena Tayber – Asachi, Ioana Ghika Comăneşti, Florica Racovitză, Clemansa Barberis.

Capitolul al treilea intitulat *Femei compozitoare. Continuitate şi înnoire* este dedicat compozitoarelor Carmen Petra Basacopol, Myriam Marbé, Felocia Donceanu, Irina Odăgescu Țuțuianu, Cornelia Tăutu, care s-au impus printr-o activitate componistică de elită.

În capitolul a IV-lea – *Femei compozitoare. Generația zilelor noastre*, sunt prezentate profilurile componistice ale compozitoarelor Maya Badian, Liana Alexandra, Mariana Popescu, Doina Rotaru, Maia Ciobanu, Violeta Dinescu, Carmen Maria Cârneci.

Ultimul capitol este dedicat celei mai tinere generații de compozitoare: *Femei compozitoare. Afirmări la sfârşit şi început de mileniu*: Livia Teodorescu – Ciocănea, Ana – Maria Avram, Mihaela Stănculescu – Vosganian, Dora Cojocaru, Irinel Anghel.

În *Concluzii* – autoarea realizeaază o sinteză a rolului şi locului personalităților feminine din spațiul muzical românesc, care în pragul mileniul trei, se impun cu „talent, profesionalitate şi o forță impresionantă de creație”, demonstrând că „că poartă pecetea spirituală a secolului care s-a încheiat, al XX-lea, şi a celui care tocmai a început, al XXI-lea”.

Volumul Ruxandrei Mirea completează în mod strălucit fresca muzicii româneşti, cuprinzând o analiză competentă a creațiilor unor personalități muzicale feminine cu orientări stilistice diverse.

Constatăm că România are multe personalități feminine care se manifestă într-o diversitate de tehnici şi concepții estetice, având şi recunoaştere internațională.. În acest sens mi se pare emblematic titlul unui articol semnat de muzicologul Mihai Cosma: *Țara femeilor compozitoare*.

Volumul de față demonstrează faptul că Ruxandra Mirea este un muzicolog profund care abordează cu competență şi curaj teme mai puțin tratate în muzicologia românească. Se poate afirma că lucrarea de față – *Femei compozitoare din România*, rodul unei cercetări laborioase, are atributele unei lucrări de sinteză care completează un segment important al muzicii româneşti.

Voci de primăvară

Tradiționala Zi Internațională a Muzeelor – sărbătorită anual la 18 mai – începând din 1978, de către muzeele din majoritatea țărilor lumii, potrivit Hotărârii celei de-a XII-a Adunări Generale a Consiliului Internațional al Muzeelor (ICOM), a fost marcată, cu brio, și de această dată, de către Muzeul Memorial „Paul Constantinescu" din Ploiești printr-o excepțională manifestare muzicală, sugestiv intitulată „Voci de primăvară".

În alocuțiunea ce a prefațat programul acestei prestigioase manifestări, prof. dr. Al. I. Bădulescu a adus în prim plan date semnificative referitoare la locul și rolul social și cultural-educativ pe care instituțiile muzeale din toate profilele: istorie, științele naturii, artei, științei și tehnicii, etnografiei și

Denise Călinescu

artei populare, istoriei - culturii, mixte etc. îl au, de peste două secole, în nobila activitate de păstrare și conservare a unei importante părți din avuția națională a unui popor, instituții care „achiziționează și, îndeosebi, expun – în vederea studierii și delectării, mărturiile materiale ale evoluției naturii și omului" (ICOM).

Ca și în anii precedenți, manifestarea organizată de către Muzeul Memorial „Paul Constantinescu" dedicată acestui important eveniment în viața spirituală românească, a fost onorat de un reprezentativ grup de *superbe voci de primăvară* din catedra de canto a celebrei soprane **Silvia Voinea**, profesor universitar doctor la Universitatea Națională de Muzică din București.

Din amplul program de studii parcurs la Universitatea Națională de Muzică din București, tinerii artiști interpreți - ce bat la porțile măiestriei artistice, laureați ai unor exigente concursuri și olimpiade naționale din țară și de peste hotare, au propus pentru această manifestare muzicală, un repertoriu de excepție, coordonat de eminenta profesoară Silvia Voinea, repertoriu ce a cuprins pagini celebre din marile creații ale teatrului liric universal – începând din perioada clasicismului muzical.

În ordinea din scenariul recitalului, publicul iubitor al marei și adevăratei muzici a audiat: Aria lui Manon „Voyons, Manon" din opera „Manon" de Jules Massenet (soprana **Virginica Stamate – Simulescu**; anul IV); Aria lui Orfeu „J'ai perdu mon Euridice" din opera „Orfeu și Euridice" de Ch. W. Gluck (contratenor **Bogdan Chenciu**, anul II); Aria din opera „Nunta Jeanettei" de Victor Masse (soprana **Alexandra Cristian**, master, anul II); Aria din „Vrăjitorul din Oz" de Harold Arlen (soprana **Georgiana Jecu**, master, anul II); Aria „Pierez!Pierez mes yeux..." din opera „Cidul" de Jules Massenet (soprana **Denise Călinescu**, master, anul I); Aria „Adelei" din actul III din opereta „Liliacul" de Johann Strauss – fiul (soprana **Alexandra Cristian**, master, anul II); Arie din opera „Fantoma de la operă" de Andrew Lloyd Webber (soprana **Denise Călinescu**, mastre, anul I); Aria Laurettei – „Oh mio babbino caro!" din opera „Gianni Schicchi" de Giacomo Puccini (soprana **Virginica Stamate – Simulescu**); Aria lui Cio-Cio San „Un bel di" din opera „Madama Butterfly" de G. Puccini (soprana **Georgiana Jecu**, anul II); Aria Giuliettei „Meine Lippen" din opereta „Giuditta" de Franz Lehar (soprana **Denise Călinescu**, master, anul I) și duetul „Calypso" din opereta „Lysistrata" de Gherase Dendrino (soliști soprana **Virginica Stamate** și tenorul **Iulian Ignat**, anul IV, clasa lector univ. dr. Claudia Codreanu.

Grație unei serioase pregătiri de specialitate, tinerii interpreți au dovedit reale calități muzicale, un important potențial de creativitate în abordarea unui repertoriu complex și reprezentativ din diverse epoci, școli și stiluri muzicale, progrese incontestabile în știința și arta interpretării unei suite de adevărate bijuterii muzicale din glorioasa istorie a teatrului liric universal.

Georgiana Jecu

Numeroasele pasaje dificile din punct de vedere ritmic, melodic și al tehnicii vocale și interpretative au fost realizate la cote artistice cât mai performante.

Aceste remarcabile succese atestă, fără echivoc, excepționala pregătire în știința și arta cântului a strălucitei soprane și profesoare **Silvia Voinea**, imensa sa capacitate de muncă, dăruire și pasiune cu care îndrumă generația tânără de artiști lirici, continuând astfel în mod constant virtuțile școlii românești moderne de cânt.

Un rol deosebit în parcurgerea întregului program, cu brio, a revenit, ca și la

Alexandra Cristian

edițiile precedente, reputatei pianiste **Crimhilda Cristescu** – prof. univ.dr. la Universitatea Națională de Muzică București. Prin știința și măiestria cu care a acompaniat toți tinerii soliști, a contribuit efectiv la prestigiul întregului program, apreciat unanim, în mod elogios, de publicul ploieștean.

Aprecieri întemeiate a primit și regizoarea **Cristina Lascu**, care a prezentat și comentat fiecare opus din programul recitalului, dar și pentru modul admirabil în care a recitat pagini alese din lirica universală semnate de mari condee europene, care de-a lungul vremii a inspirat

Virginia Stamate

în capodoperele lor pe străluciții compozitori: Ch.W.Gluck, Giacomo Puccini, G. Verdi, Jules Massenet, Harold Arien, Andrew Lloyd Webber, Johann Strauss – fiul, Franz Lehar, Gherase Dendrino și mulți alți titani ai artei lirice mondiale.

Al. I. Bădulescu

Piotr Beczala - un tenor cuceritor

Ultimele stagiuni au impus, pe marile scene lirice ale lumii, numele unui tânăr tenor polonez – Piotr Beczala -, îndrăgit de public pentru glasul generos, metalic, cu date naturale excelente, susținute de o tehnică sigură, deopotrivă charismatic şi inteligent, totodată cu personalitate şi idei, aşa cum l-am descoperit la Staatsoper Viena, după o reprezentație cu **Lucia din Lammermoor**.

A fost o producție mai specială pentru mine - am venit aici acum 10 zile, am repetat cu Diana Damrau, care apoi s-a îmbolnăvit, a venit de la Moscova o altă soprană care… s-a îmbolnăvit, cea de a treia – Brenda Rea - a cântat primul spectacol, a revenit Damrau pentru următorul, apoi a anulat din nou, aşa că parteneră mi-a fost, aseară, prima soprană… Se întâmplă, face parte din meseria mea, chiar dacă, pentru public, pare cumva o 'nebunie'… A fi tenor este o profesiune grea, însă tocmai de aceea este interesant...

Piotr Beczala şi Angela Gheorghiu

În care dintre teatrele mari vă simțiți „acasă”?

Unele sunt axate pe producții moderne, altele sunt foarte tradiționale. Din punctul meu de vedere, Metropolitan este modern ca teatru, dar cu un spirit foarte tradițional. Este foarte, foarte special. Acolo suntem ca într-o mare familie, toți ne cunoaştem între noi, ne întâlnim la cantină, la aceeaşi masă stau – să spunem – Domingo sau Netrebko, dar şi directorul Peter Gelb – nu sunt separate arta şi managementul, ci se îmbină...

Cum se simte un tenor dirijat de… tenorul Domingo?

Este un sentiment aparte – el e tenor, eu de asemenea – am cântat cu el în **Requiem**-ul de Verdi şi în **Romeo şi Julieta**. A fost pentru mine ceva deosebit, pentru că el gândeşte enorm raportându-se la solişti, pe care îi ajută extraordinar în ce priveşte frazarea, dar pentru un dirijor, un spectacol înseamnă 'ceva' mult mai greu decât să urmărească soliştii. Cred că, într-un fel, dirijează ca un tenor… uneori într-un sens bun, uneori nu prea, pentru că, sigur, ceva se pierde în ansamblu, dar mă bucur de spectacol pentru că el este incredibil pe charismatic, iar repetițiile sunt minunate – discutăm despre cum trebuie cântat, cum trebuie desfăşurat un rol, suntem ca nişte parteneri care vorbesc poate săptămâni întregi despre cum 'să facem muzică'.

Anita Hartig (Foto: Nemety Gergely)

Acceptați montările moderne?

Dacă au o viziune coerentă, sunt de acord. Dar din păcate viziunea este ceva foarte rar la majoritatea regizorilor care au doar idei trăznite... Vor să şocheze, să provoace, încearcă să se pună pe ei în prim-plan. Am evoluat în multe producții 'nebune', dar logice, aveau sens, un punct de vedere… Dar astăzi există regizori care… urăsc opera! Dacă ştiu că trebuie să lucrez cu cineva care desconsideră opera, deja ne situăm pe două planete complet diferite. Spre exemplu, la Zürich, acum doi ani, în premiera cu **Bal mascat**, era… altă operă, altă poveste, cu un subiect inventat de regizor, bazat pe muzica lui Verdi!

Abordați deopotrivă opere de Mozart, muzică italiană sau franceză, deci foarte diverse stilistic.

Evident, Verdi şi Mozart sunt total diferiți, dar Verdi, Massenet şi Gounod sau Verdi şi Puccini au moduri doar relativ diferite de a proiecta vocea, de a crea sunetul, problema este cum să dezvolt sonoritatea corectă pentru fiecare stil. Cred că este o chestiune de cunoaştere, trebuie să găseşti calea potrivită propriei voci pentru fiecare dintre ele. Pentru mine, cel mai important aspect este limba în care a fost scrisă muzica respectivă. La Mozart, pentru că orchestra este mai redusă, sunetul pe care îl creez nu trebuie să fie amplu, ci glasul mult mai controlat. Dar la Puccini sau Verdi ai nevoie de mai multă voce, trebuie creat un sunet mai puternic printr-o proiecție diferită a vocii. Le spun studenților mei că atunci când cânți Mozart, este ca şi cum ai avea doar un cuțit în mână şi e foarte uşor să-l mânuieşti, dar la Verdi îți trebuie o spadă, deci… o altă tehnică pentru a mişca acea spadă, care desigur e mai grea. Nemaivorbind de Wagner… Este un mod de a 'vizualiza' aceste aspecte… E şi ceva intuitiv, imaginația este de asemenea foarte importantă – asta pentru că a cânta e foarte complicat, deşi pare simplu.

Se prefigurează o schimbare repertorială?

Devine normală odată cu schimbările vocii, dar este mult mai important să cânt un rol cu încredere, să nu mă îngrijoreze ce se întâmplă cu glasul meu, ce va fi peste câteva săptămâni. Acum se tot vorbeşte despre 'sindromul Netrebko' – de ce cântă Anna doar belcanto? E preferabil să cânți belcanto cu o voce mare decât Leonora cu o voce mică! Evident că în viitor îmi voi schimba repertoriul, dar pas cu pas – acum cânt **Bal mascat**, apoi **Povestirile lui Hoffmann**, acesta cred că e drumul corect. Hoffmann este un rol greu, dar îl consider o combinație între Romeo, Des Grieux, Werther, Faust, iar dacă le-am cântat deja pe acestea, devine mult mai uşor şi riscul e foarte scăzut. Cred că nu poți face un pas către alt repertoriu dacă nu ai făcut pasul anterior - asta e problema celor care sunt împinşi prea departe şi prea repede. Sigur că pot cânta Manrico sau Don Carlo acum, dar ar trebui să renunț la Romeo... Dacă se păstrează flexibilitatea glasului, dacă îl controlez, nu e greu să revin la cele de factură mai lirică; dar dacă abordez verismul doar conform sentimentelor şi temperamentului meu, poate deveni o problemă, pentru că se pierde controlul.

Ce va aduce viitoarea stagiune?

Plec acum la Salzburg pentru noua montare cu **Boema**, parteneră fiindu-mi Anna Netrebko, pe care o voi reîntâlni în aceeaşi operă la Scala, unde voi cânta şi alături de Angela Gheorghiu şi de o altă soprană română, Anita Hartig. Pe Angela o cunosc demult – ea este o mare artistă. Am văzut-o şi din sală – spre exemplu, la Covent Garden, în **Adriana Lecouvreur** a fost magnifică! Minunat este că Angela gândeşte despre cânt şi cântăreți precum marile dive ale trecutului. Pentru mine nu este nimic rău, eu însumi iubesc artiştii de altădată. Voi avea la Metropolitan o nouă producție cu **Rigoletto** şi apoi **Faust**. Vocea este doar o 'jucărie' pentru a face publicul fericit şi, dacă reuşesc într-o seară să fac doi oameni fericiți, sunt şi eu fericit. De fapt, eu chiar sunt un om fericit – fac ceea ce îmi place, este şi hobby-ul şi meseria mea, deci… e minunat.

Interviu realizat de **Anca FLOREA**

Viața mea – un permanent concurs

De la muzica populară românească pe care o cânta în copilărie în Maramureşul ucrainean şi până la semnarea contractului cu Opernhaus Zürich pentru stagiunea viitoare, timpul a trecut repede pentru Yuriy Tsiple. A studiat la Bucureşti, a câştigat concursuri de canto, a participat la concerte şi înregistrări. In anul 2009 a debutat la Opera din Frankfurt, unde a cântat, între altele, rolul titular din opera „Pimpinone“ de Telemann. La Opéra national du Rhin Strasbourg a interpretat începând cu anul 2010 rolurile Ali Baba (Cherubini), Dr. Malatesta, şi Schaunard. In iulie anul curent, înainte de a se muta la Zürich, a mai avut în agendă spectacole cu „L'Occasione fa il ladro“ de Rossini şi cu „Rosenkavalier“ de Richard Strauss. Locul pe care îl ocupă Opera din Zürich într-o ierarhie mondială este atestat de numele care fac parte din ansamblul acestui teatru: Agnes Baltsa, Cecilia Bartoli, Renato Bruson, Thomas Hampson sau Leo Nucci. Si pentru baritonul român-ucrainean Zürich-ul înseamnă foarte mult.

Cântați încă din copilărie. Când anume v-ați decis pentru operă?

Am cântat de mic, de când mă ştiu, în grădina casei mele. Folclorul autentic românesc îmi este foarte drag, pentru că în doine şi balade e foarte mult suflet. Voi reveni, promit, îmbrăcat în costumul acela frumos maramureşean, aşa cum mă ştie multă lume de acasă. Soarta a făcut ca eu să urmez cursurile de canto ale Conservatorului bucureştean. Meseria aceasta este foarte nobilă, frumoasă, curată, dar şi foarte grea; însă cu toate greutățile, care nu se văd, şi care se prepară „în bucătărie“, îți aduce multe satisfacții. Este important să te bucuri de reuşite şi de muzică şi să mergi mai departe, lăsând orgoliul la o parte.

Ca artist reprezentați România, cu toate că v-ați născut în Ucraina...

Când am început să cânt muzică populară din zona Maramureşului în locuri importante din Ucraina, am ajuns şi la Kiev în cea mai mare sală de concerte a țării, Palatul Național Ucraina. Era un festival de folclor unde erau prezente toate naționalitățile din Ucraina. Am interpretat un cântec maramureşean, iar publicul a fost atât de impresionat, încât după concert organizatorii ne-au rugat să bisăm momentul românesc în foaier. După scurt timp, o echipă de la televiziunea națională a venit la mine şi familia mea, în orăşelul Slatina de pe Tisa, şi a realizat o emisiune despre noi. Ucrainienii au fost cei care au decis ca eu să reprezint România peste tot unde voi cânta – lucru care i-a bucurat pe părinții mei, pentru că suntem români.

Care sunt concertele sau spectacolele pe care le considerați cele mai bune performanțe ale dumneavoastră?

Am amintiri foarte frumoase, atât de la spectacole de operă, cât şi din concerte vocal-simfonice sau recitaluri cu pian - în total peste 200 de prestații din 2006 până acum. Unele dintre ele sunt memorabile, de exemplu concertul pentru Majestatea Sa Regele Mihai al României din 25 octombrie 2010, la care am participat invitat fiind de cântăreața noastră, doamna Nelly Miricioiu.

Ne dezvăluiți o întâmplare caraghioasă de pe scenă?

Îmi amintesc cu plăcere o întâmplare din Frankfurt, de care pe moment nu prea se putea râde, dar care s-a transformat în decursul serii într-o adevărată comedie. In timpul unui spectacol cu opera „La finta giardiniera”, aflat deja pe la sfârşit, s-a declanşat alarma. La sosirea pompierilor publicul,orchestra şi soliştii erau deja afară, în fața intrării. Publicul a început să aplaude şi noi am decis să cântăm ansamblul final a cappella. Pompierii stăteau cuminți lângă noi pe scări şi noi cântam în fața câtorva camere de filmat şi sub hohote de râs.

Cât anume din canto este nativ şi cât este muncă?

Este foarte mare nevoie de talent! Unora Dumnezeu le-a dat mai mult, altora mai puțin, iar unii care au primit mai puțin au reuşit prin inteligența lor să-i depăşească pe cei care au avut totul. Doar unul din zece cântăreți reuşeşte să găsească impostația cu adevărat corectă a vocii. In afară de asta este foarte greu să găseşti profesorul potrivit, dirijori excelenți şi colegi buni. Concurența este mare - dar nu toți artiştii reuşesc să rămână interesanți pe termen lung. Este o mare greşeală să faci totul la fel, nedefinit – „uguale”, cum spune italianul – pentru că la un moment dat publicul se plictiseşte. Trebuie să existe diferențe, tensiune atunci când este cazul, disperare, umor, sensibilitate de frazare. Dacă nu ai toate acestea nativ, atunci le construieşti. Contrastul şi rafinamentul de expresie, dincolo de text, note, de cunoaşterea partiturii orchestrei, definesc marele artist. Trebuie să vii cu ceva special, cu propria ta personalitate, pentru ca publicul să te creadă şi să te îndrăgească. Eu am avut norocul să întâlnesc persoanele potrivite la timpul potrivit.

Cum sunt regizorii şi agenții de astăzi?

Există regizori care au în vedere până şi cel mai mic detaliu, de exemplu o mai bună utilizare a acusticii. Aşa lucrează Robert Carsen cu care am pregătit „La Bohème“. Personal îmi plac experimentele, cu condiția să fie bine argumentate. In ziua de azi un cântăreț trebuie să fie în acelaşi timp un bun actor şi să fie dispus să lucreze în echipă. Noi, cântăreții, ar trebui să fim capabili să coordonăm fiecare mişcare pe scenă cu cântul şi cu acompaniamentul orchestrei, pentru a crea un echilibru şi a umple cu sens eventualele „spații goale“. Acest lucru nu este doar responsabilitatea regizorului.

Un bun agent este decisiv pentru cariera de artist – fără el nu mai poți face nimic. Eu sunt bun prieten cu agenta mea din Berlin, doamna Britta Wieland.

Sunteți câştigatorul mai multor premii, şi totuşi nu mai participați la concursuri. Din ce motiv?

Viața mea este un permanent concurs, sunt mereu în competiție cu mine însumi. După fiecare spectacol îmi dau o notă, iar publicul îmi dă prin aplauzele sale încă o notă. In România am câştigat două concursuri naționale, dar apoi am început munca în teatru şi nu mi-a mai rămas timp pentru alte proiecte. După părerea mea concursurile câştigate sunt cărți de vizită binevenite pentru tinerii artişti care încă nu fac parte dintr-un ansamblu – cu un premiu important ei pot demonstra că sunt pregătiți să facă față cerințelor unui teatru de operă.

Care sunt rolurile de operă ce vă sunt cel mai aproape?

Iubesc tot ceea ce am cântat până acum. Sunt însă un om care nu face excese din punctul de vedere al repertoriului: vocea este tânără, are nevoie de timp. Cântăreții tineri ar trebui să evite să cânte prea mult, ca să nu aibă de plătit scump mai târziu. Este bine să visezi la 28 de ani, dar nu trebuie sa faci mereu exact ceea ce ai visat. Pe lângă opera buffa şi Mozart mi-aş dori la un moment dat să pot să cânt rolurile Hamlet de Ambroise Thomas şi Riccardo din „I Puritani“ de Bellini.

Repertoriul dumneavoastră cuprinde muzică italiană, rusă, franceză, germană. Aveți un favorit?

Am o mare afectivitate pentru belcanto şi opera buffa italiană, care sunt „croite“ pentru vocea mea şi în care publicul mă înțelege pe deplin. La fel de mult îmi place şi muzica franceză, din care doresc să cânt multe roluri de bariton în viitor. Mă armonizez deocamdată mai bine cu liedul german şi cu romanța rusă decât cu opera. Sunt ca un sportiv de performanță: nu vreau să mă grăbesc să iau startul şi să alerg doar o sută de metri, când pot să pornesc ceva mai încet, în speranța de a alerga zece mii de metri înainte să obosesc. Pentru mine este important să cresc calitatea muncii mele şi să gândesc pe termen lung.

Aveți modele?

Da, multe! Prețuiesc în mod deosebit vocea şi cariera construită cu multă răbdare şi înțelepciune a bunei mele prietene, mezzosoprana Ruxandra Donose. In plus este mereu modestă - totul ca la carte!

Ce înseamnă pentru dumneavoastră etapa Frankfurt – experiența de început?

Opera din Frankfurt m-a educat să devin un adevărat profesionist. Acolo am întâlnit-o şi pe impresara româncă Luisa Petrov care m-a susținut foarte mult. In general Germania este un model pentru mine, o țară care mizează pe calitate.

Opernhaus Zürich este unul dintre teatrele de top din lume. Ce aşteptări aveți, ce roluri pregătiți pentru toamnă?

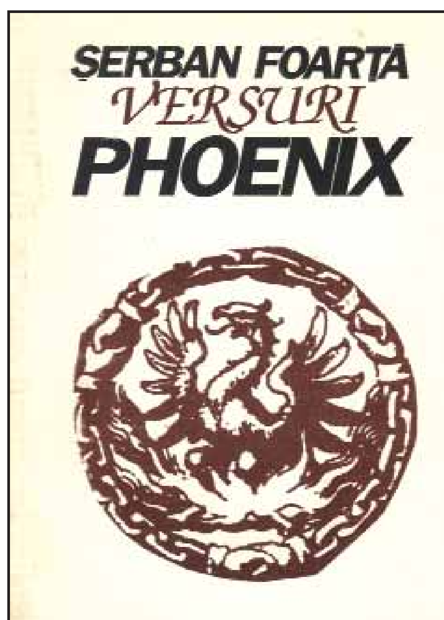
Zürich este un vis care a început în 2004 când am ascultat-o pentru prima dată pe viu pe doamna Elena Moşuc (*membră în ansamblul operei din Zürich, n.r.*) şi mi-au dat lacrimile. Atunci am înțeles cât trebuie să munceşti ca să ajungi într-un teatru de categoria A. Au trecut ceva ani de muncă şi iată că începând cu stagiunea următoare voi fi solist al Opernhaus Zürich. Sunt recunoscător pentru că de la bun început mi-a fost oferit exact repertoriul care se potriveşte în acest moment vocii mele: Schaunard în „La Bohème“ alături de o distribuție foarte bună şi de maestrul Fabio Luisi de la Metropolitan Opera; Barone Douphol în „La traviata“, cu Diana Damrau în rolul Violettei; Morales în „Carmen“ sub bagheta maestrului Patrick Fournillier.

Interviu realizat de **Christine CHIRIAC** şi apărut în data de 15 iunie 2012 în *Allgemeine Deutsche Zeitung für Rumänien*

Versuri, proză, muzică

Florin Silviu URSULESCU

Legătura permanentă dintre muzică şi cuvântul scris, în diverse zone stilistice - de la folk şi pop la musical şi operă - este prea cunoscută pentru a fi încă o dată explicată aici. Ne propunem doar să trecem succint în revistă câteva volume – mai vechi sau mai noi – semnate fie de persoane care s-au afirmat în domeniul muzical, având în literatură (versuri sau proză) doar o a doua pasiune, fie de literați care au ca vocație muzica.

O profundă simbioză poezie-muzică a fost cea realizată între marele poet timişorean Şerban Foarță (care a împlinit recent 70 de ani) şi formația Phoenix, versurile sale stând la baza unui disc esențial al muzicii noastre rock – "Cantafabule". Un volum de versuri răscolitoare a apărut după dispariția prematură a cantautorului Nicu Vladimir (pictor şi folkist prigonit de regimul comunist) - "Lucrătorul ostenit" - recenzat şi în revista noastră (volum ilustrat cu desenele poetului). Tot din sfera artelor plastice vine şi pictorul-cantautor ardelean Adrian Berinde, autorul unor discuri aparte, cu sonorități complexe, apropiate de folk. Poeme fără rime în volumul « Captiv în inutil » (este şi titlul unui disc), ilustrat cu grafica sale.

Frații Mentzel - Eugen Puiu şi Vasile Pasy - s-au lansat prin 1957, devenind rapid o atracție a Teatrului de revistă, fiind deopotrivă cântăreți, dansatori şi actori. Un spectacol aniversar la Teatrul Național - « La revedere, spectatori » - din 2002, ne-a adus aminte de acest cuplu dinamic, din care doar Vasile a urmat calea artistică - fiind actor, compozitor, profesor universitar doctor în arte. Inginerul Eugen a fost mereu artizanul cuvintelor, scenarist şi textier, aşa că nu este de mirare că s-a hotărât, după mulți ani, să lanseze un volum de versuri, într-o excelentă prezentare grafică. Este un volum bilingv - "Zâmbet suspin" (Smile Sigh) prefațat de poetul Dan Mircea Cipariu: « parfum de romanță ori cântic vechi, cu umor fin ».

Frații Mentzel

În 1997 apărea, spre surpriza multora, o plachetă cu versuri semnate de Elena Cârstea, cunoscuta noastră solistă de muzică uşoară, aflată acum în S.U.A. Editat de graficianul Popa's, cu o prefață de Aristide Buhoiu, volumaşul « Poezele pentru VIPI » are o evidentă tentă satirică. Mai aproape de zilele noastre, o altă surpriză pentru mulți : Radu Pietreanu, jumătatea cu păr a celebrului cuplu umoristic « Vacanța mare », ne oferă un volum consistent (179 de pagini) cu versuri – « Gânduri şi cânturi ». De ceva timp, Pietreanu a revenit la prima dragoste, muzica, alcătuindu-şi grupul folk "Vacanța muzicală", în cadrul căruia este chitaristl, solist vocal, textier (pe propriile poezii, bine rimate şi melodioase) şi compozitor.

Un personaj interesant este fără îndoială Ştefan Brandes-Lățea - cascador, muzician (la claviaturi), compozitor, regizor, poet şi prozator - care se revendică cu acte descendent din spița lui Vlad Țepeş şi publică astfel o serie de volume în legătura cu legenda lui Dracula (semnalăm de pildă « Poveştile florilor din țara lui Dracula »). Mult timp el a condus formația de rock-folk- istoric Dracula, care punea în scenă ideile şi textele sale, o parte din aceste realizări fiind apărute şi pe disc sau casete audio.

Gărâna 16

Florian LUNGU

Aşa cum notam şi în caietul program al notoriei sărbători muzicale estivale, există un tărâm în creierii muntelui Semenic, paradisiac prin definiţie, intens verde prin culoare şi ozonat ca balsam, boltit cu puzderie de stele şi binecuvântat de Cel de Sus... Mai este oare nevoie să-l numesc? Acolo, de ani buni se derulează timp de trei – patru zile/nopţi în plin anotimp estival, un festival fastuos ca dimensiune şi număr de melomani participanţi, valoros prin calitatea invitaţilor. Departe de toxina politicii, de letala poluare urbană, de falsa adrenalină a vrajbei umane, ne-a călăuzit şi în acest iulie spre arealul de vrajă al zonei **Gărâna - Înălţimea Lupului** (**Wolfsberg**) cea mai pură emanaţie a creativităţii umane cuprinsă în patru magice litere: JAZZ!

John Scofield

Şi în această a şaisprezecea înfăţişare pe podium a sunetului-expresie, **Fundaţia Culturală Jazz Banat** (citiţi **Marius Giura** şi a sa familie mai concret spus **Gabi**, **Bebe**, **Caius**, **Kitty**) ne-a regalat cu o atractivă, cuprinzătoare ofertă artistică, descriind un policrom curcubeu de stiluri, armonii şi întruchipări ritmice meşteşugite, ale căror mesaje au fost purtate cu sine de pregnanţi ambasadori muzicali din paisprezece ţări, inclusiv – fireşte – din spaţiul mioritic, fie el autohton ori diasporan. După cum remarca muzicianul **Mircea Tiberian**, această a şaisprezecea ediţie festivalieră a beneficiat de cea mai bună selecţie a muzicienilor chemaţi să încânte miile de spectatori ce au umplut la refuz Poiana Lupului în serile de 12, 13, 14 şi 15 iulie. De pe generosul răboj festivalier nu au lipsit tinerii dar nici mai vârstnicii instrumentişti promotori ai unor tendinţe stilistice diverse, de la jazz-ul clasic la cele mai actuale experimente şi orientări, altfel spus, de la swing-ul pe care ni l-a propus sub zodia virtuozităţii acordeonistul **Emy Drăgoi** şi al său band **„Jazz Hot Club de Roumanie"**, la modernişti precum pianistul polonez **Sławek Jaskułke**, mirabil cultivator al ineditului conceptual ori **Nils Petter Molvaer** şi a lui „sabie de foc", cum este definit sound-ul incisiv al trompetei sale.

Am aplaudat nume cu majusculă ale jazz-ului de peste ocean – ghitaristul **John Scofield**, de astă dată în tandem cu mai tânărul dar apreciabilul mânuitor al ghitarei **Kurt Rosenwankel** ca protagonişti ai quartetului propriu, bass-istul **Dave Holland** în fruntea grupului **„Prism"**, grup din care face parte şi charismaticul, notoriul ghitarist şi bandleader **Kevin Eubanks**, aşa cum ni-l amintim din show-urile lui **Jay Leno**. Prezenţele scenice au inclus foarte multe nume noi – am spune chiar, majoritatea – ca şi numeroşii interpreţi sosiţi din arii geografice mai rar întâlnite anterior pe harta cuprinderii festivaliere – Finlanda, Turcia, Portugalia, Cuba, Elveţia. Astfel, dintre scandinavi îi amintim pe surprinzătorul pianist şi compozitor **Bugge Wesseltoft**, lider al grupului din care face parte creativul trompetist francez de origine elveţiană **Eric Truffaz**, Trio-ul finladezo-norvegian **„Kuára"**, tot din Norvegia **„Tord Gustafsen Quartet"** cu atât de sensibilul pianist titular, **„Brink Man Ship"**, quintet elveţian ce l-a inclus şi pe trompetistul norvegian invitat **Nils Petter Molvaer**. Puţin cunoscut la noi, jazz-ul portughez a fost reprezentat de bass-istul **Carlos Bica**, un inovator apreciabil pentru lirismul creaţiilor sale, în trio-ul **„Azul"** pe care îl conduce relevându-se cel mai insolit şi electrizant baterist apărut în ultimii ani pe scenele noastre, americanul **Jim Black**. Au plăcut în mod deosebit publicului **„Portico Quartet"** din Marea Britanie, posesor al unui instrumentar electronic şi acustic impresionant şi atât de exuberantul, de comunicativul grup al pianistului compozitor german **Edgar Knecht**. Din galeria de ghitarişti de ţinută etalaţi în ediţia 2012 pe podiumul de la Gărâna, a făcut parte şi americanul **Marc Ribot**, pe care nu l-am putut însă evalua la cotele valorice presupuse de faima acestui muzician, întrucât formula cu care a apărut a fost una „de vacanţă", destul de comercială, concretizată de componenţii latini reuniţi sub genericul **„Los Cubanos Postizos"**.

Cât îi priveşte pe „solii" diasporei, de menţionat „olandezii" **Eugen Gondi** (baterist, nume de referinţă al jazz-ului timişorean), mai tinerii **Cătălin Milea** (saxofonist bucureştean de origine) şi „austriacul" **Adrian Gaspar**, pianist cultivând jazz-ul particularizat prin inflexiuni balcanice. Ne-a bucurat să admirăm prezenţa a ceea ce am numi „floarea aleasă a tinerei generaţii", timişorenii **Dan Alex Mitrofan** - ghitară, **Uţu Pascu** - ghitară bass, **Tavi Scurtu** - baterie, mai vârstnicul **Toni Kühn** - claviaturi, ei fiind coechipierii saxofonistului flautist şi compozitor **Mihai Iordache**, ca şi colegii bucureşteni ai acestuia, trompetistul **Sebastian Burneci** şi trombonistul **Florian Radu**.

Dorindu-se ca şi în alţi ani o sărbătoare multi-culturală, **Jazz Fest-ul „Gărâna 2012"** a găzduit trei expoziţii ale artiştilor fotografi **Liviu Tulbure**, **Richard Wayne**, **Robert Costea**, expoziţia pictoriţei **Lorena Garoiu**, câteva lansări de carte – între care volumul „Gărâna Jazz, povestea unui festival, a locului şi a publicului său" semnat de scriitorul timişorean **Tinu Pârvulescu** şi „Cronică sentimentală" de **Adriana Cârcu** –, precum şi prezentarea DVD-ului „Gărâna Best Of" produs de **Sensotv.ro** în parteneriat cu **Fundaţia Culturală Jazz Banat**. Să notăm, ca de obicei, implicarea doamnei Anca Vlad (TV Senso, Catena, Fiildas) (Foto Liviu Tulbure)

Premiile "Art Factory"

Florin RĂDUCANU

De curând a avut loc "Gala *Premiilor Art Factory pentru tinerii muzicieni de jazz şi muzică cultă din România*" – Ediția I. În urmă cu câteva luni scriam în aceeaşi revistă, *Actualitatea Muzicală,* un articol cu titlul "Model european în Jazz". Cu acea ocazie făceam referire la proiectul pedagogic pe care l-am inițiat la Colegiul Național de Muzică "George Enescu" de mai bine de 10 ani, fiind prima secție de jazz din cadrul sistemului de învățământ profesionist la nivel preuniversitar din România şi chiar din Europa. Tot în acel articol arătam interesul pe care muzicieni şi profesori din Europa şi SUA l-au arătat în legătură cu preluarea modelului nostru în țările lor, deoarece acolo se studiază jazzul şi arta improvizației începând de la nivelul universitar.

Există un aspect inedit şi original în cadrul proiectului pedagogic şi în această Gală de premiere. Tinerii muzicieni incluşi în acest proiect pedagogic studiază şi creează atât în genul muzicii "clasice", cât şi în arta improvizatorică şi componistică de jazz. Tehnica instrumentală sau vocală, tehnica improvizației (care cuprinde discipline precum teoria muzicii, armonie clasică şi armonie de jazz, principii de dezvoltare melodică şi ritmică, compoziție muzicală de jazz cu elemente şi principii dezvoltătoare preluate din tehnica contrapunctului şi a compoziției clasice), tehnica aranjamentelor şi a orchestrației sunt etape obligatorii pe care un muzician de jazz autentic trebuie să le parcurgă în vederea dobândirii statutului complex de interpret, compozitor- orchestrator, lider-dirijor. În acest sens, premiile oferite în cadrul Galei "Art Factory" au fost : *Premiul pentru confirmarea unei viitoare cariere în jazz (Andy Avădănoaei şi Ionuț Vîrlan), Premiul pentru compoziție de jazz (Călin Moraru şi Toma Dimitriu), Premiul pentru armonizare-aranjament de jazz (Suzana Laşcu), Premiul pentru simbioze classical jazz şi jazz –world music (Suzana Laşcu şi Antonio Marcu), Premiul pentru colaborări şi schimburi internaționale (Toma Dimitriu), Premiul pentru cel mai tînăr muzician de jazz (Antonio Marcu şi Iulian Nicolau)* şi alte premii de încurajare a tinerilor muzicieni. De asemenea, au mai fost acordate premii din partea unor emisiuni radio: *"Dimineața Crossover"- Radio România Cultural*, realizator Maria Balabaş şi *"Jazz& Blues à la Carte" – Radio România Actualități*, realizatori Liviu Zamora şi Viorel Grecu. Ambele premii au fost acordate celei mai tinere formații de jazz, "Antonio Marcu Trio", lider fiind un elev de numai 16 ani care a interpretat atît o lucrare romantică „Marea Poloneză" de F. Chopin, cât şi „Spain" de Chick Corea.

Juriul Galei a fost compus din personalități artistice şi din media românească printre care: **Dalila Cernătescu** – preşedinte de onoare (lect. univ dr. în cadrul UNMB), **Marius Popp** (pianist, membru UCMR), **Cristina Chirvasie** (realizator TV Senso), **Raluca Bibiri** (producător TVR), **Maria Balabaş** (Radio România Cultural), **Liviu Zamora** (Radio România Actualități), **Iulian Levențiu** (inspector şcolar)etc.

Ne-am bucurat să avem susținerea unor parteneri precum: "***Centrul Național de Artă Tinerimea Română***" care a fost şi gazda evenimentului, platforma internațională de jazz cu sediul în Canada, „***JazzWorldQuest***", prin realizatorul **Ştefan Bocioacă**, *Radio România*, *Inspectoratul şcolar al Municipiului Bucureşti*, ***Colegiul Național de Muzică „George Enescu"*** şi partenerii media naționali. În cadrul Galei au fost decernate şi premii de Excelență. Pianistul, compozitorul şi pedagogul Marius Popp a primit "*Premiul de Excelență pentru întreaga activitate pedagogică de jazz*", finanțat de către ***Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România***, căreia îi mulțumim pe această cale. Mulțumiri speciale datorăm postului ***TVR Cultural***, care a prezentat imagini de la Gală în cadrul "Jurnalului Cultural", mesajul fiind preluat din programul de sală care a beneficiat de o grafică de excepție realizată de artista **Serenella Pădurariu**, ale cărei creații au putut fi admirate în acelaşi caiet program. Îmbucurător este faptul că mesajul nostru a fost corect receptat, proiectul pedagogic fiind unul care se adresează tinerilor profesionişti care abordează jazzul din perspectiva cultă a genului.

Este foarte important să le insuflăm tinerilor muzicieni spiritul creativ şi să-i încurajăm să aleagă această cale de desăvârşire spirituală, deseori anevoioasă şi fără satisfacții materiale pe măsură.

Ceea ce-mi propun prin acest proiect pedagogic este în primul rând obținerea capacității de a face diferența între muzicile "de consum", care se bazează pe o anumită dibăcie a protagonistului, şi muzicile „spirituale", care conțin un mesaj şi necesită o măiestrie dobândită prin şlefuirea permanentă a talentului primit ca dar...

Şi pentru că orice proiect trebuie să prezinte o finalitate, pe lângă pleiada de tineri „studenți" ai mei care au impresionat prin talent şi măiestrie, câştigătorul premiului "pentru confirmarea unei viitoare cariere în jazz", Andy Avădănoaei, este exemplul grăitor al proiectului pedagogic pe care l-am inițiat. Marea satisfacție este că în viitorul nu foarte îndepărtat îl voi putea include în proiectele personale, alături de mine pe scenele de concert din țară şi, sperăm, din lume.

Omagiu lui Cornel Fugaru

Gabriela NEAMU

Probabil că niciodată nu vom putea să ne arătăm întreaga recunoştinţă directorului Bibliotecii Metropolitane, dr. Florin Rotaru, iniţiator al colecţiei „Maeştri - Patrimoniul muzical românesc", apărută la Editura Biblioteca Bucureştilor! Datorită acesteia, vom avea în timp volume biografice consacrate tuturor personalităţilor muzicii uşoare româneşti, de ieri şi de azi, nemaivorbind că acestea pot fi citite şi pe site-ul www.bibliotecametropolitana.ro, accesat în întreaga lume. Lansarea celei de-a treia cărţi din această serie, după cele consacrate lui Temistocle Popa şi Paul Urmuzescu, a avut pentru Florin Rotaru şi pentru autoarea cărţii, Oana Georgescu, nemaivorbind de soţia regretatului muzician, Mirela Fugaru, o încărcătură emoţională aparte: în luările lor de cuvânt, cei trei s-au referit nu numai la Cornel Fugaru, prieten apropiat pentru primii doi, dar şi la Adrian Năstase, încarcerat pe nedrept tocmai în acele zile. Adrian Năstase, care semnează în carte cea mai frumoasă şi mai tulburătoare mărturie referitoare la Fugaru, a fost legat de artistul omagiat printr-o prietenie trainică. În perioada cât a fost prim-ministru, Năstase a sprijinit direct Festivalul internaţional „Steaua de aur" de la Bucureşti, organizat de soţii Fugaru şi decretat oficial de FIDOF, trei ani la rând, cel mai valoros din lume, pe specificul respectiv. După încheierea mandatului său, noile autorităţi au dovedit un dezinteres total şi cel mai bun festival din lume (eram şi noi primii la ceva!) s-a desfiinţat...

Oana Georgescu, Mirela Fugaru

Oana Georgescu, Mirela Fugaru, Vlad Fugaru, dr. Florin Rotaru

Dacă dânsul n-a putut fi prezent la lansare, aşa cum şi-ar fi dorit, au fost de faţă mulţi dintre cei care i-au fost lui "Bebe" colaboratori, colegi, prieteni, elevi şi care şi-au încredinţat autoarei amintirile despre Cornel Fugaru. Cartea este, aşa cum am precizat şi în recenzia publicată în urmă cu două luni, absolut impresionantă: 200 de pagini din care afli totul despre Cornel Fugaru, de la debutul său şi până la dureroasa despărţire care a avut loc cu exact un an înaintea lansării de faţă, la 13 iulie 2011... Peste 100 de fotografii ne introduc în universul acestui muzician de mare complexitate (compozitor, orchestrator, pianist, cântăreţ, profesor), permiţându-ne să intrăm în FAMILIA SA. Aceasta însemnând soţia, Mirela,

Dragoş Şeuleanu

C. Despot, T. Munteanu

valoroasă interpretă şi textieră, şi fiul, Vlad, dar în egală măsură copiii minunaţi pe care i-a pregătit cu dragoste, făcând din ei adevărate vedete ale generaţiei lor; dintre aceştia, au vorbit, cu emoţie în glas, Lucia Dumitrescu şi Noni Răzvan Ene. Aşa cum tot din familia sa de suflet făceau parte interpreţii con-sacraţi cărora le-a prilejuit prezenţa la mari festivaluri desfăşurate în întreaga lume şi câştigarea, cu compoziţiile sale, a numeroase trofee internaţionale. Grupul acesta, al vedetelor cu care a colindat lumea, a fost reprezentat de Nico, venită special de la Ploieşti şi care, la microfon, nu şi-a putut stăpâni lacrimile...

George Natsis

A fost, fără putinţă de tăgadă, cea mai spectaculoasă dintre lansările de până acum, cu transmisiuni în direct (Dragoş Şeuleanu a adus echipament performant) şi mai ales cu o afluenţă de public incredibilă, îndeosebi în această perioadă estivală: pentru cei peste o sută de participanţi s-au instalat scaune şi monitoare TV şi în holul bibliotecii, dar şi în camerele adiacente! Toate personalităţile prezente au încercat să-şi stăpânească nodul în gât, prea era proaspătă amintirea colegului şi prietenului dispărut cu numai un an în urmă. L-au evocat pe Cornel Fugaru, în cuvinte calde, Margareta Pâslaru (parteneră cu „Bebe” în filmul „Împuşcături pe portativ”), actorul Marin Moraru, compozitorii Jolt Kerestely, George Natsis, Dan Ardelean, solistul Doru Tufiş, realizatorii TVR Titus Munteanu (cu zeci de emisiuni de succes împreună cu Fugaru), Nicoleta Păun şi Ioana Bogdan. Cu o zi înainte, autoarea cărţii a fost invitată la TVR3 de frumoasa Eda Marcus şi cu această ocazie a fost utilizat un consistent fragment din emisiunea „Portret în oglindă”, realizată cu ani în urmă de Nicoleta Păun şi Octavian Ursulescu. Astăzi, în arhiva TVR nu mai există nici o imagine legată de compozitorii reputaţi de muzică uşoară... „Zona TV” a fost reprezentată de regizorul muzical Alexandra Cepraga şi Paul Enigărescu, „zona Radio” de Ruxandra Săraru, Florin-Silviu Ursulescu, Andrei Partoş, Gabriel Marica, Gabriela Scraba, cea academică de renumitul prof. univ. dr. Silviu Neguț,

Sida Spătaru

Daniel Gheorghe

Nicoleta Păun

cea festivalieră de Daniel Gheorghe, directorul festivalului internațional „Dan Spătaru” de la Medgidia (unde Cornel Fugaru a fost președinte de juriu în 2010), iar cea... sportivă de Florentin Marinescu, președinte al Federației române de arte marțiale. Am mai putea vorbi de „zona colaboratori”, cu Sida Spătaru (soția neuitatului Dan Spătaru a evocat prietenia dintre acesta și Fugaru, cu concertele alături de formația Sincron) și textiera Corina Despot, dar mai ales de „zona prietenie”, cu Dragoș Șeuleanu (fostul președinte al SRR a încredințat autoarei o tulburătoare mărturie de câteva pagini) și Ioana Șuteu, aceasta din urmă soția celui mai bun prieten al lui Fugaru, un alt mare compozitor, dispărut cu un an înainte, Anton Șuteu.

Pentru că prima parte a cărții este consacrată formației legendare Sincron, din care Cornel Fugaru a făcut un port-drapel al rezistenței prin muzică a tineretului anilor '60, am lăsat intenționat la urmă destăinuirile făcute la microfon de cei trei eroi ai acelei perioade romantice: Emil Kost, impresarul grupului

Margareta Pâslaru

Emil Kost

Doru Tufiș

Voicu Enăchescu

Jolt Kerestely

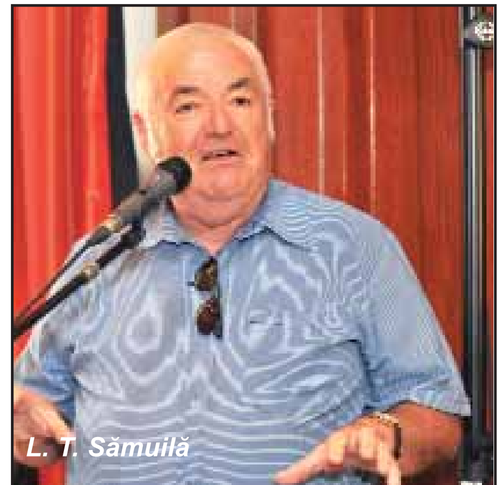
Sincron, cole-gul de clasă Liviu-Tudor Samuilă, prezentator al celor dintâi concerte ale formației, şi Voicu Enăchescu. Cunoscutul dirijor şi director al Centrului național de artă „Tinerimea Română" a făcut parte, țineți-vă bine, din grupul de „backing vocal" (pe atunci nimeni nu vorbea de aşa ceva!) al Sincronului, alături de alți doi colegi de Conservator cu Fugaru, Sabin Păutza (azi reputat compozitor şi dirijor) şi Gabriel Purdea (în prezent la TVR, la secția „Ilustrație muzicală"). Ultimul cuvânt a aparținut minunatei doamne Mirela Fugaru (aşezată la prezidiu alături de fiul ei, Vlad), a cărei contribuție la apariția acestei cărți a fost decisivă. A primit zeci de buchete de flori, dar şi un dar neaşteptat, din partea valorosului pictor Traian Nica: un tablou superb, cu un peisaj din Balcic.

Noni, L. Dumitrescu

Dan Ardelean

O carte frumoasă, scrisă cu talent, căldură, profesionalism şi evidentă implicare emoțională, o lansare de excepție, o gazdă admirabilă, dr. Florin Rotaru, un public care a stat cuminte două ore pentru a primi un autograf... „Editura Biblioteca Bucureştilor" ne anunță următoarele apariții în colecția „Maeştri – Patrimoniul muzical românesc", dedicate lui Alexandru Jula şi regretatului compozitor Titel Popovici. Încet-încet, se scrie istoria muzicii uşoare romă-neşti... (Foto: Gabi Boholț, Marius Stanca, Sorin Lupşa, Silviu Covaci)

Nico

L. T. Sămuilă

Coadă la dedicații

Posta redacției

Primim pe adresa redacției, aşa cum am mai spus, de toate: partituri de cântece, CD-uri demo, articole care nu pot fi publicate (celor bune le-am făcut întotdeauna loc), reclamații, chiar şi… poezii. Le citim, le ascultam şi, după caz, încercăm să ajutăm. Un val de reacții a provocat publicarea, în urmă cu câteva luni, a epistolei unei profesoare pensionare din Ploieşti, în care aceasta dezbătea situația catastrofală a difuzării muzicii uşoare româneşti de calitate. Din noianul de replici am ales pentru azi opiniile, la fel de pertinente, de pasionate şi de documentate, ale unui cititor din Bucureşti, SERGIU DIMSCHI. Şi în cazul dânsului am selectat întru publicare fragmente consistente, pentru că este evident că avem de-a face cu un cunoscător în materie, care ascultă mult mai mult decât noi toate posturile de radio, mai ales cele care difuzează muzică uşoară românească: “Ascult muzică uşoară românească de la 12-13 ani şi am, fără să greşesc, o colecție fără egal de discuri vinil, dar şi de CD-uri apărute după ce acestea nu s-au mai produs. Colecționez de asemenea tot de atunci articole şi fotografii cu artiştii noştri, pasiune pe care am împărtăşit-o şi celor două fete ale mele. Nu ascund că prefer de departe muzica uşoară tradițională, fiindcă am crescut cu cântecele Doinei Badea, ale lui Aurelian Andreescu, Margaretei Pâslaru, Marinei Voica (jos pălăria pentru excepționalul recital de la TVR1, din emisiunea Marinei Almăşan!), Angelei Similea, Corinei Chiriac, Mirabelei Dauer şi ale colegilor lor. Cum Radio România, de care eram lipit cu urechea, cum se spune, până în ‘89, nu transmite mai deloc muzică românească, m-am bucurat enorm când s-a înființat Național FM (era înființat deja, doar i s-a schimbat profilul - n.red.), post pe care pot spune că îl “monitorizez” atât cât îmi permite timpul. De fapt, am transmis gustul pentru statistică şi fiicelor mele, aşa încât toți trei notăm cine este transmis, de câte ori, cu câte cântece şi care anume, vă putem trimite spre publicare la redacție notițele noastre. Vă pot comunica, în acest sens, că la Național FM cei mai difuzați artişti, fiecare cu câteva difuzări zilnic, sunt Corina Chiriac, Mirabela Dauer, Gabriel Dorobanțu, Ovidiu Komornyik, Iris, Alexandru Arşinel, Talisman, Mădălina Manole, Cătălin Crişan, Dida Drăgan, Gabriel Cotabiță, Marcel Pavel, Raoul, Direcția 5. Din păcate, în cazul unora dintre ei (Chiriac, Dauer, Dorobanțu), redactorii aleg adesea melodii mai slabe, puțin cunoscute, deşi au atâtea şlagăre pe care le-am dori reascultate! Apoi, tocmai în week-end, când ar trebui să fie o cascadă de şlagăre, căci oamenii sunt acasă şi doresc recreere, se difuzează mult rock, formații necunoscute, melodii plicticoase. O altă problemă care mă frământă este legată de faptul că, periodic, diverse vedete ne invită să ascultăm “muzică românească, la Național FM”, dar realitatea contrazice reclama, fiindcă ar trebui să se spună, corect, “muzică în limba română”, fiind sunt numeroase cântece străine cu text românesc! Or, de pildă, noi preferam să ascultăm “Salut, c’est encore moi” cu Joe Dassin, în original, căci Cornel Constantiniu are atâtea piese româneşti, deci ale lui, frumoase. În sfârşit, legat tot de Național FM, ar fi de dorit ca şlagărele vechi, nemuritoare, să fie transmise în varianta originală, cu Colea Răutu, Ion Finteşteanu, Cristian Vasile (vezi “Coşarul”, “Sub balcon eu ți-am cântat o serenadă”, s. a.), pentru ca şi ascultătorii de azi să-i cunoască pe marii cântăreți de altădată. Din când în când ascult şi Europa FM, care transmite foarte rar muzică românească, în schimb face săptămânal săli pline în “garajul” postului tocmai cu aceşti artişti români pe care-i ignoră în programe!! De ce nu-i invită pe străinii cu care ne intoxică de dimineața până seara, dacă ai noştri nu sunt buni? La acest post am avut un şoc, constatând, pe 25 septembrie 2011, că italianul Eros Ramazzotti a fost difuzat de nu mai puțin de 4 ori, dar şi când am ascultat formularea “Iris, părinții rockului românesc”, căci eu cred că aceştia au fost Phoenix şi Sfinx!”.

Mădălin Manole, D. Gheorghe

Cătălin Crişan

Ar fi multe de spus şi de comentat pe marginea acestei scrisori, din care am publicat doar un fragment. Mai întâi, n-am înțeles prea bine dacă, aşa cum ar reieşi, corespondentul nostru este contra listei de artişti difuzați frecvent la Național FM: sperăm că nu este aşa, fiindcă este vorba numai de vedete de calibru! A, că ar putea să se facă o selecție mai echilibrată, cu toate numele mari ale genului, asta e altceva, dar asta, cum am mai spus, ține de gustul, de pregătirea profesională şi, uneori, amicițiile redactorilor. De ei depinde selecția, care niciodată nu va fi infailibilă. În ce priveşte melodiile străine cu text românesc, considerăm că, adesea, ele nu mai interesează în ziua de azi, când putem asculta în voie originalele. Moda lor a existat înainte de ‘89, când nu era voie să se difuzeze multă muzică străină la radio, dar mai ales era vorba de discurile Electrecord, pe atunci autorilor străini neplătindu-li-se drepturi de autor, ca în prezent. Suntem deci de acord cu Dvs., căci e de preferat să ascultam “Raindrops Keep Fallin’ On My Head” în original… Adevărata problemă a cântecelor mediocre şi sub-mediocre pe care le ascultăm în cantități nepermise la posturile specializate pe muzica autohtonă (un cititor ne scria, cităm: “Până n-a apărut Național FM nu mi-am dat seama câtă muzică românească proastă există!”) este dispariția compozitorilor şi a textierilor specializați. A compune muzica este o MESERIE, a scrie texte un meşteşug care la rândul lui ține de cunoaşterea

perfectă a limbii române, dar şi a "ars poetica". În ziua de azi toți sunt şi compozitori, şi textieri, şi interpreți - or nu oricine este dotat pentru asta, adevărații cantautori sunt puțini. Un textier profesionist îți va spune cu ce vocale sau rime să NU termini un vers, îți va vorbi despre topică şi frazare, va fi oripilat de multe din textele de azi, când sunt "înghesuite" silabe în plus în vers, iar rimele sunt pe potriva rezultatelor la Bacalaureatul 2012: "Mişto / Io"! (auzită de noi, textual, la Național FM, depunem mărturie!). În ce priveşte Europa FM, ne-am spus în repetate rânduri părerea în aceste pagini: până când nu va fi votată o lege prevăzând obligativitatea difuzării unui anume procent de muzică românească, nu vom face decât să constatăm cu amărăciune că pe teritoriul României funcționează posturi de radio ce difuzează într-o voioşie "cea mai bună muzică din '80 până azi… dar STRĂINĂ!". Iar CNA-ul, care înseamnă şi "audio", nu doar "vizual", se face că lucrează… Ce mai contează că Ramazzotti a fost difuzat de 4 ori într-o zi, în timp ce interpreții români n-au loc acolo? Sau că, de pildă, Julio Iglesias este unul din preferații postului, în timp ce artişti români asemănători ca stil, cum ar Gabriel Dorobanțu, Fuego, Cătălin Crişan, sunt nişte "paria" în propria lor țară? Şi uite aşa sume imense din drepturi de autor se scurg peste hotare, în loc să asigure un trai decent compozitorilor, textierilor şi interpreților români…

Mirabela Dauer

Pompilia revine!

Sorana LASCU

Nu putem decât regreta că vedete îndrăgite ale muzicii uşoare stabilite peste hotare au amânat două decenii reîntâlnirea cu publicul din România. De pildă, Pompilia Stoian a revenit anul acesta de câteva ori la Bucureşti, cu intenția declarată de a recupera cât de cât cele mai bine de patru decenii de absență de pe scenele de acasă. Cu aceste ocazii a apărut în mai multe emisiuni de televiziune („Ne vedem la TVR" - Marina Almăşan,

„Atenție, se cântă!" - Horia Moculescu şi Alexandra Velniciuc), a fost invitată în spectacolul de la sala Radio al Luminiței Dobrescu (altă artistă care s-a relansat spectaculos, propunând publicului un excelent album dublu editat de Casa Radio), a vizitat-o pe compozitoarea Camelia Dăscălescu, căreia i-a solicitat melodii pentru viitorul său CD. Pentru că între proiectele sale imediate se numără un album reunind piese vechi şi noi, precum şi participarea cu un recital la Festivalul internațional „Dan Spătaru", în octombrie, la Medgidia. Dacă vă întrebați de ce Pompilia Stoian revine atât de târziu, trebuie să ştiți că până în 2007 a predat engleza şi franceza (a absolvit facultatea de profil a Universității din Capitală) la Liceul HvF din Braunschweig, în Germania, dedicându-se aşadar carierei. De asemenea s-a ocupat de educația fiicei sale Dominique, absolventă a unei facultăți de jurnalism (profilată pe sport, fiind de altfel acreditată în această vară la Olimpiada de la Londra, unde Pompilia s-a şi dus să o întâlnească). Dominique a avut o bursă la un club vestit de tenis de câmp de la Boulder, Colorado, SUA, acolo unde a studiat şi jurnalismul, realizând ulterior reportaje în toată lumea, la Paris, Bruxelles, New York sau Melbourne. Între altele, Pompilia Stoian a fost invitată şi la Radio România Internațional, de către realizatorul (în egală măsură cântăreț şi textier) Marian Stere, cu acea ocazie evocând întâlnirile cu mari artişti, între care regizorul Ion Popescu-Gopo. După cum se ştie, artista figurează pe CD-urile ce însoțesc cărțile consacrate lui Paul Urmuzescu (cu „La anii mei", „Prima chemare") şi Titel Popovici („Taina primului sărut"), în planurile editoriale ale Bibliotecii Metropolitane figurând în viitor un volum dedicat chiar ei. Pentru cei mai tineri amintim câteva dintre şlagărele legate de numele Pompiliei Stoian: „Mama", „Visul meu, viața mea" (ambele de Aurel Giroveanu), „Ploaia" (Camelia

cu Ion Popescu-Gopo

Dăscălescu), „Prieten drag", „Te mai iubesc şi-acum" (Radu Şerban), „Două viori", „O zi senină" (Elly Roman), „Ninge pe strada mea", „Parcă visez" (Petre Mihăescu), „O lume-ntreagă", „Pui de om" (George Grigoriu), „Nu-nțelegi" (Remus Theodorescu), „Spune-mi unde, când şi cum" (Ion Vasilescu), „Azi iubesc şi eu" (Gelu Solomonescu), „Către tine-aleargă dorul meu" (Mişu Iancu), „Seara asta-i seara noastră" (Florentin Delmar), „Aş vrea să nu mă uiți" (Adalbert Winkler). Din păcate, puține din aceste melodii au fost recuperate, pentru că în clipa când interpreta s-a stabilit în Germania, la mijlocul anilor '60, toate înregistrările sale au fost aruncate în insalubrul depozit de la Jilava al Radiodifuziunii, aşa încât probabil solista va re-orchestra piesele vechi, nemaiexistând originalele.

„Cenuşăreasa” din POIANA URBANĂ

Oana GEORGESCU

După succesul participării în acest an la ”Mamaia Copiilor”, urmat de o reprezentație de neuitat în județul Tulcea, la Babadag, cu spectacolul ”MAGIA MUZICII pentru copiii Deltei”, Opera Comică pentru Copii a susținut în Centrul Istoric al Bucureştilor câteva

Theo Munteanu

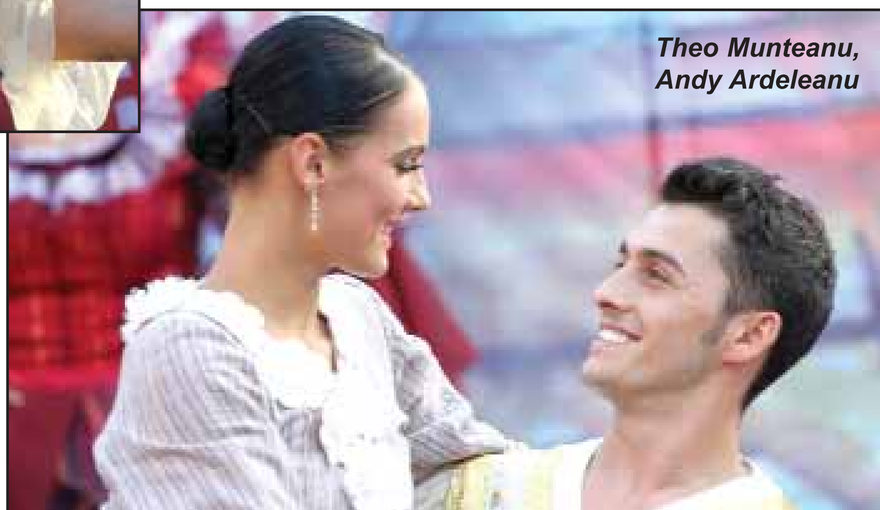
reprezentații cu baletul de buzunar „Cenuşăreasa”. Pe scena amenajată în Piața Sfântul Anton de lângă Hanul lui Manuc, tinerii artişti au evoluat în cadrul evenimentului ”Poiana Urbanã”, inițiat şi organizat în perioada iunie - septembrie de Primăria Municipiului Bucureşti.

Regia şi coregrafia spectacolului sunt semnate de Corina Dumitrescu, prim-solistă a Operei Naționale Bucureşti, ilustrația muzicală de Alexandru Istrate, iar scenografia apar-ține Viorică Petrovici, nomi-nalizată la Premiile César 2012.

Povestea dansată a Cenuşăresei este spusă cântând de Roberta Enişor, solistă a Operei Comice pentru Copii. Astfel, din distribuția fru-moasei poveşti trans-puse în dans fac parte Theo Munteanu (rolul Cenu-şăresei) şi Andy Ardeleanu (rolul Prințului), Cătălin Caracaş, Alis Gheorghe, Alexa C o r n e a n u , Andreea Soare, Claudia Iagăr, Mihai Pricope, Ionuț Birjovanu, Daniel Manea şi Octav Iuga.

Roberta Enişor

În septembrie, colectivul Operei Comice pentru Copii condus de Smaranda Oțeanu – Bunea va reveni în ”Poiana Urbană” din Centrul Vechi pentru a susține câteva reprezentații cu spectacolul extraordinar

Theo Munteanu, Andy Ardeleanu

”MIRAJUL COMPETIȚIEI”. Şlagăre româneşti şi internationale, dansuri moderne (coregrafia: Sorina Tiron) şi multe alte surprize vor fi prezentate în spectacolul regizat de solistul Valentin Racoveanu. Îşi vor da concursul copiii Roberta, Teddy, Bogdan şi Ana, soliştii Raluca Oprea, Ioana Damian, Nicolae Lupu, Andrei Lazăr, Valentino Tiron, Daniel Filipescu şi balerinii Andreea Soare, Alexa Corneanu, Alis şi Ionuț Birjovanu, Claudia Iagăr, Sabina, Andy Ardeleanu, Mihai Pricope, Octavian Iuga, Daniel Manea. Tot în septembrie, Opera Comică pentru Copii este din nou invitată la Sibiu, la Festivalul Internațional al Artei Lirice. Pe scena Casei de Cultură a Sindicatelor va fi prezentat spectacolul “Cenuşăreasa”, invitații fiind Felicia Filip, Ioana Damian, Vicențiu Țăranu, Daniel Filipescu **Foto: Brânduşa Bălan (motionARThoughts)**

Muzica face legea în „COMEDIE PE TITANIC”

Muzica şi dansul sunt principalele atracții ale premierei estivale a actualei stagiuni a Teatrului de Revistă „Constantin Tănase”. Orchestra dirijată de Dan Dimitriu şi momentele coregrafice de excepție semnate de Cornel Popovici, decorul estival inspirat ales şi costumele scenografei Ana Iulia Popov au făcut din spectacolul “COMEDIE pe TITANIC” un succes al verii.

Actorii Nae Lăzărescu şi Vasile Muraru, Cristina Stamate, Adriana Trandafir şi George Enache sunt capete de afiş ale unei distribuții alese cu grijă de talentatul regizor Cezar Ghioca. Partiturile comice (textele sunt semnate de Nae Lăzărescu, Mihai Maximilian, Aurel Storin şi Dan Mihăescu) sunt asigurate şi de Ortansa Stănescu, Monalisa Basarab, Raluca Guslicov, Miruna Birău, Cristian Simion, Nae Alexandru şi Paul Talaşman. Percuționiştii formației DRUM CAFÉ sunt invitați în spectacol cu un moment muzical-coregrafic antrenant, iar piese precum ”Marina, Marina”, ”That’s Amore”, ”Mă-ntorc la tine mare albastră” (Dumitru Lupu/Viorela Filip) şi ”Pleacă” (Vunk feat Antonia) sunt interpretate de soliştii Daniela Tănase (fostă Cristea) şi Radu Ghencea. (Text: Oana Georgescu, Foto: Marius Stanca)

Radu Ghencea

Nae Lăzărescu şi Vasile Muraru

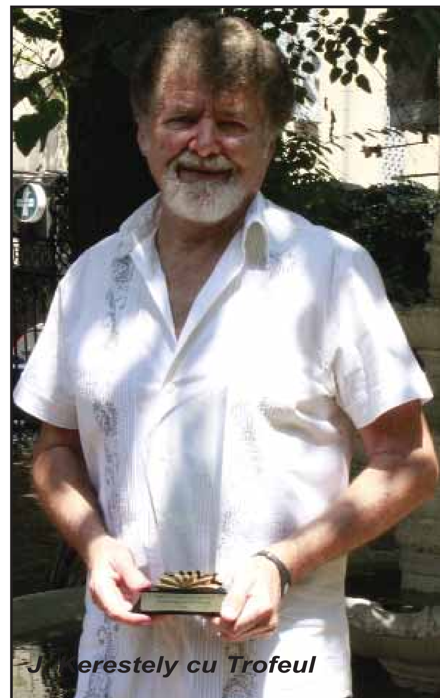
Mamaia copiilor 2012

Oana GEORGESCU

Spre deosebire de Mamaia „mare”, unde de fiecare dată palmaresul final este aprig contestat, la festivalul „Mamaia copiilor” juriul, competent, este condus de compozitoarea Smaranda Oțeanu Bunea, în egală măsură un apreciat muzicolog, iar participanții şi spectatorii constată an de an că ierarhia este absolut corectă. Astfel, la ediția din acest an reputatul compozitor Jolt Kerestely a fost recompensat cu Trofeul „Aurel Manolache” al secțiunii de Creație, pentru melodia „Aritmetica”, pe versuri de George Popovici. Paradoxal, după o carieră de excepție, este primul Trofeu cucerit de Jolt Kerestely! O altă premieră a fost

marcată cu această ocazie de faptul că trofeul a revenit unei melodii înscrise la grupa de preşcolari. Interpretarea, plină de culoare şi antren, a revenit micuțelor Brianna-Alexandra Stan, Rebecca-Antonia Nicolae, Maria Bojiță şi Ilinca Dinu, aceste fetițe absolut fantastice fiind toate soliste ale Corului de copii „Sunetul muzicii”, condus de compozitoarea Cristina Manoliu-Săvulescu, care în această calitate, ne amintim, a triumfat la acest concurs. La această a XII-a ediție a festivalului, Trofeul „Aurel Manolache” la secțiunea de Interpretare a revenit solistei Miruna-Brînduşa Gavriş din Oradea.

J. Kerestely cu Trofeul

Pe lângă aceste două distincții principale, s-a mai acordat un trofeu, „Tomis”, la secțiunea „Grupuri vocale”, formației „Melody” din Vaslui. Dar iată şi premiile I la secțiunea Creație: „Un stilou” de Corina - Angela Chiriac (Preşcolari), „Scrisoare către Dumnezeu” de Viorela Filip (Şcolari). La Interpretare pe locul I s-au clasat Anastasia - Ioana Horghidan (Piatra-Neamț), Alex - Andrei Pîrvu (Piteşti), grupul „Little Stars” (Iaşi), grupul „Voces” (Galați), Mădălina-Mihaela Cernat (Băicoi), Alexandra-Dumitriana Haidău (Iaşi). Foarte aplaudat a fost premiul acordat de Opera comică pentru copii talentatei Theodora Manolache din Iaşi. Alți compozitori care au figurat în palmares: Virgil Popescu (la 2 categorii de vârstă), Mihai Alexandru, Cătălin Dascălu, Marcel Iorga, Gabriel Băruță, Cristian Alivej. Dintre copiii cei mai talentați i-am remarca pe Patrik-Laszlo Buzaşi, Miruna-Andreea Pînzaru, Iasmina-Naila Saraj, Denisa-Andreea Pârvu, Cristina-Maria Drenea, Diana Zaharia, grupurile „Bibliosong” şi „Arpeggio”, Duo Alexis.

De neînțeles, şi anul acesta festivalul „Mamaia copiilor” a fost găzduit (cu ospitalitate, se cuvine s-o spunem) de Casa de cultură a sindicatelor din... Constanța, în plin sezon estival, când, după cum se ştie, aerul condiționat lipseşte din sălile noastre! Chiar nu puteau fi întrerupte pentru câteva zile „şuşanelele” de pe litoral? De ce, de pildă, pentru Mamaia adulților este disponibil Teatrul de vară din Mamaia şi pentru cel al copiilor (mult superior, o spunem cu toată responsabilitatea) – nu? Atunci să i se spună... „Constanța copiilor” şi gata! Este o glumă amară, fiindcă nu e deloc normal ceea ce se întâmplă.

Speranțe la malul mării

Mihai CHIHER

Există oraşe care, iată, cu o implicare financiară modestă reuşesc să mențină competiții naționale de muzică uşoară pentru copii – şi asta este bine. Festivalul “Glasul speranțelor” de la Techirghiol este o astfel de manifestare relaxată, de vacanță, organizată oficial de Primărie şi Consiliul local, dar de fapt doar de doi oameni: Florin Zisu, director de festival, şi compozitorul Gigi Rădulescu, director artistic. Acesta din urmă semnează de altfel inspiratele imnuri – al festivalului (cântat seară de seară de toți concurenții) şi al oraşului Techirghiol, interpretat la Gală de solistul Sorin Mocanu, membru al juriului, şi de una din concurentele din județ, Anda Boboc. Şi dacă am amintit de juriu, am spune, parafrazând un film românesc, că a fost “prea mare pentru un război atât de mic” (evident, la film era exact pe dos): Nicolae Caragia – preşedinte, Dan Dimitriu (ca de obicei, a acordat câteva premii personale), Viorel Gavrilă, Carmen Aldea Vlad, Bogdan Dragomir (a acordat premii din partea Radio România), prof. Ion

Viorela Stoian

Petrache, Sorin Mocanu. La capitolul parteneri media, la loc de cinste au fost şi de această dată "Actualitatea Muzicală" (care a şi acordat un premiu unei soliste foarte valoroase, Viorela Stoian) şi "Ultima Oră", singurele care oglindesc pe larg evenimentul, mass media locale, deşi anunțate, lipsind cu desăvârşire: unde au fost "Radio Vacanța", posturile TV locale, ziarele? Păcat, pentru că aveau ce reflecta, pe scena Teatrului de vară "Jean Constantin" fiind suficiente momente de calitate. Între acestea, înafara concursului propriu-zis, festivalul de umor "Vorba lu' Tănase" (chiar dacă la nivel de amatori) şi mai ales reprizele oferite de "Angy Dance Studio". Este vorba de minunații copii din Techirghiol instruiți de o mare profesionistă, prof. coregraf Angelica Elena Ceară-Mihale, fostă solistă a Teatrului național de operă şi balet "Oleg Danovschi" din Constanța. Ce şansă extraordinară pentru micuții din acest oraş să poată deprinde tainele dansului cu o asemenea personalitate! Cele două momente coregrafice, îndelung aplaudate, au fost "Balada boa" (pe muzica lui Gustavo Lima) şi un dans contemporan (Hunter), pe muzica lui Brent Lewis.

Palmaresul, ca de obicei, a fost discutabil (visăm la ziua când nu se vor mai cânta creații ale membrilor juriului, pentru a se evita orice speculație!), vizând, pe de o parte, ca de obicei, favorizarea concurenților locali, iar pe de alta ignorarea copiilor cu performanțe internaționale excepționale, care fac cinste României (s-a mai întâmplat acest lucru în anii trecuți cu Ştefania Chesar). Iată, de pildă, Viorela Stoian din Piatra-Neamț a cucerit, la cei 12 ani ai săi, trofee în Italia, Rusia, Malta, Republica Moldova, Ucraina, pentru a i se acorda la Techirghiol doar... premiul III, fiind aşezați înaintea ei alți 4 concurenți! Este trist, mai ales că una din aceste laureate, Anda Boboc (com. Independența, jud. Constanța), distinsă cu... premiul I, nu s-a remarcat decât prin interpretarea ezitantă a unei excelente piese în primă audiție de Gigi Rădulescu, "Mă întreb mereu". Domnilor jurați, copiii văd, înțeleg, nu le răniți sufletele curate! Din fericire, eroarea juriului a fost reparată de cele două premii speciale primite de Viorela Stoian din partea revistei noastre şi a Radio România, fiind singura finalistă care s-a întors acasă cu 3 diplome!

Trofeul, şi el neinspirat acordat, a revenit Theodorei Manolache, Iaşi, 15 ani, cu dicție şi mai ales intonație deficitare. Premiile I, numeroase, au mers pe adresa soliştilor Irina Ionescu (Bucureşti), Elena Marinela Zlatov (Medgidia) – foarte bune amândouă, meritau mai mult, Alexandru Antonius Cristea (Oradea), Maria Filipoiu (Slobozia), Diana Mihalaşcu (Buzău), Andrei Burlacu (Constanța). Au mai fost mulți solişti talentați din totalul de aproape 50, înscrişi on line (de aceea opinăm că repertoriul se poate adapta în funcție de componența juriului). Cel mai important este că s-a cântat multă muzică uşoară românească, mai veche sau mai nouă (e de dorit însă ca organizatorii să nu mai permită abordarea repertoriului internațional, chiar în limba română fie el!), aparținând unor compozitori cum ar fi Edmond Deda, Vasile Veselovschi, George Grigoriu, Ion Cristinoiu, Cornel Fugaru, Vasile V. Vasilache, Marius Țeicu, Marcel Dragomir, Horia Moculescu, Dan Dimitriu, George Natsis, Virgil Popescu, Dumitru Lupu, Andrei Tudor, Nicolae Caragia, Gabriel Băruță, Viorel Gavrilă, Mihai Alexandru, Ştefan Bănică jr., Dinu Giurgiu, Ion Aldea Teodorovici, Daniel Iordăchioae, Veaceslav Daniliuc, Cristian Faur, Laura Stoica, Alexandru Wilmanyi, Romeo Cozma, Gabriela Sauciuc Cicone, Cristian Alivej, Bujor Mişcuția, Mircea Rusu, Constantin Ungureanu, Gigi Rădulescu, Mihai Trăistariu. Prin "glasurile speranțelor" acestor copii, muzica uşoară românească are un viitor strălucit!

Femina

ESZTER POP. Deşi foarte tânără (s-a născut la 10 aprilie 1996 la Gheorgheni, jud. Harghita), Eszter Pop a trecut deja de la stadiul de mare speranță la acela de autentică vedetă a dansului sportiv românesc. În ciuda faptului că de mică (de la 5 ani, din grădiniță) s-a dedicat dansului, cu antrenamente şi concursuri, inclusiv internaționale, a fost în permanență premiantă la şcoală. Primul său club a fost Regal Dance, apoi a trecut la Dansul viorilor-Gheorgheni, mărturisind a datora mult, la clubul „Rus Team", antrenorilor Vladimir şi Alexandru Rusu, tată şi fiu, veniți din Basarabia. Din 2007 îl are partener pe Vlad Pâslariu, care s-a mutat special de la Dej pentru a fi împreună, antrenându-se uneori de dimineața până seara. Preşedintele Federației Române de Dans Sportiv, Vasile Gliga, ne-a vorbit la superlativ despre Eszter Pop, pe care a urmărit-o nu numai la concursuri, dar şi la cantonamentele şi seminariile cu arbitri străini (între care foştii campioni mondiali Catia şi Giordano Vanone), găzduite de clubul „Dansul viorilor", la Reghin. Până în prezent, campioana noastră a luat parte la competiții în 16 țări, de fiecare dată întorcându-se (reamintim, alături de partenerul său Vlad Pâslariu) cu rezultate frumoase. Centralizând, a fost vorba de 47 de locuri 1, 25 de locuri 2 şi 11 clasări pe locul 3. Eszter şi Vlad au la activ 5 titluri de campioni naționali (de 2 ori la secțiunea „Standard", specialitatea lor, şi de 3 ori la „10 dansuri", când se cumulează locurile de la „Standard" şi „Latino"). Au participat de 5 ori la Campionate mondiale, cea mai bună clasare fiind locul 3 în Rusia, în 2010, la categoria Juniori 2 (14-15 ani). Dar la fel de mândră este Eszter Pop de clasările de la cel mai mare concurs de dans sportiv din lume, cel de la Stuttgart, Germania, unde vin în fiecare an în jur de 5000 de perechi! Aici, campionii României au ocupat în 2008 locul 3, iar în 2010 locul 2. Din 2011 ei au trecut la categoria superioară de vârstă, Tineret, ocupând tot locul 2 şi tot la Stuttgart, la un concurs World Team Cup, reprezentând echipa României. Cum în 2013 se va organiza în premieră în România un Campionat mondial la categoria Tineret, secțiunea Standard, de ce n-am visa să-i vedem pe cea mai înaltă treaptă a podiumului pe Eszter Pop şi Vlad Pâslariu?

Festivaluri, concerte

Dan CHIRIAC

În ultimii ani peisajul concertistic şi festivalier autohton a cunoscut o dezvoltare exponenţială, mai ales în aer liber, pe zona rock. De pildă, doar în Bucureşti au avut loc în doar câteva săptămâni trei mari reuniuni festivaliere, cu nume mari ale muzicii internaţionale, fără a mai vorbi de concertele unor staruri. Să ne oprim pe scurt asupra unora dintre acestea.

Rock the City 2012

Prima zi - Romanian Rock Day - a fost rezervată formaţiilor româneşti. Trioul **Timpuri Noi** sună încă bine cu Dan Iliescu, surprinzător ca solist vocal; **Celelalte Cuvinte** a avut un set standard de piese, cu „Dacă vrei", „Un sfârşit e un început", „Iarbă prin păr".

S-au succedat germanii de la **Heaven Shall Burn,** englezii **Saxon** la 19 ani de la debut, cu Biff Byford vocalist în piese ca „Hammer of the Gods" şi „Power and the Glory" şi heavy-metal tradiţional. **Lacuna Coil** - sonorităţi gotice corecte, redate de frumoasa voce a Cristinei Scabbia ; apoi Max Cavalera şi **Soulfy** şi nuanţa tribală braziliană energică în „Prophecy" şi „Seek'n'Strike"; americanii **Black Label Society** cu Zakk Wylde şi metal cu folclor american şi ecouri de blues; **Machine Head,** formaţia din jurul lui Robb Flynn este bine închegată, cu „Old", „Halo", Davidian". În turneu de promovare pentru cel mai nou EP, „Stairway to Hell", veteranii **Ugly Kid Joe** oferă un rock heavy comercial; **Within Temptation** - olandezii conduşi de solista den Adel, cu artificii şi proiecţii pentru „Stand My Ground" si „Mother Earth". Ian Astbury – solistul vocal care domină **The Cult**, cu „Honey from a Knife" sau „Lucifer", piese în care se simte o experienţă de ani îndelungaţi; la **Evanescence** celebra Amy Lee are capacităţi de one-woman show, iar titluri ca „Going Under", „My Immortal" şi „Bring Me Back to Life" sunt puncte culminante ale unei evoluţii impresionante pentru admiratori. După cum relatează şi Paul S.Grigoriu, **Guns N'Roses îşi** continuă a doua tinereţe, cu concerte lungi şi reuşite, cu melodii şi mai vechi, cu un Axl la înălţime, iar publicul în delir primeşte o răsplată artistică pe măsură - Axl se aşează la pian pentru „November Rain" şi un bis cu „Paradise City".

Locul aşezat în plin soare la Romexpo a fost amenajat cu suficient echilibru, dar ecoul face probleme, au fost atracţii culinare, tatuaj temporar, tricouri şi discuri, doar fotografii au avut un cort separat. Bodyguarzii au controlat excesiv lumea venită la festival, iar odată cu lăsarea nopţii se remarcă lipsa de lumină în anumite zone. Organizat de Marcel Avram prin D/D East Enternaiment

Roxette

B'estfest Summer Camp

Se ţine înafara Bucureştiului, pe malul lacului din Tunari, pe un fost teren agricol. Avem aici muzică (şapte scene plus alte spaţii), arte plastice, sporturi mai mult sau mai puţin extreme, gherete de bâlci, locuri de relaxare, multe corturi cu mâncare, băutură, cluburi (Fabrica, Expirat, Control), Green Village cu protecţia apelor, colţul cu cărţi, camping, cort de presă pentru transmisiuni „live", ceea ce dă un plus de profesionalism organizării festivalului, ca şi broşura tipărită în colaborare cu B24Fun, în care programul este descris pe larg. Nu lipsesc chioşcurile de jetoane (6 lei bucata), mâncare cu specificuri diverse, la preţuri decente şi există acordul cu RATB pentru cursele speciale, cu autobuze insuficiente la anumite ore. Printre protagonişti: **Blue Nipple Boy**, **Electric Fence**, **Antarctica**, **Hot Casandra**, **Backstage Hero** – bucureşteni cu rock alternativ amestecat cu punk şi ska, **Toulouse Lautrec**, un trio cu rock alternativ energic; ungurii de la **Turbo** oferă ceva uimitor - după cum scrie Diana Grigoriu, cvintetul pare venit de la Woodstock – şi ca înfăţişare, şi ca muzică. psyhedelic şi rock progresiv .

Au mai cântat **Grimus**, **L.O.S.T.** - bucureşteni cu death metal melodios (*Ziua ce vine*, *Why?*), o prezenţă mai rar în Bucureşti - **Negură Bunget,** şase membri black metal, cu accente progresive şi influenţe folclorice (tulnic şi xilofon) - *Pământ*, *Văzduh*; **Moonspell** – portughezi conduşi de Fernando Ribeiro, un personaj întunecat pe scenă - *Vampiria , Alma Mater;* **Kreator** – veteranii teutoni ai thrash-ul au mai lansat un album (***Phantom Antichrist***), iar *Violent Revolution*, *Hordes of Chaos,* sunt oferite în forţă de cvartetul condus de Mille Petrozza; **Bucovina** - folk metal axat cu adevărat pe folclorul românesc, despre identitatea neamului, melodios şi poetic - *Mestecăniş*, *Straja;* **Goodbye to Gravity** - bucureşteni, heavy metal tradiţional; **Antract**, vâlcenii cu pop-rock precum *Eşti frumoasă* sau *Cârciumăriţa;* **Viţa de Vie** cu recital acustic reuşeşte să adune un public numeros; **Avatar** cu Marius Popeangă cântând bine un death metal craiovean; **Lucky Funeral** - din Atena, dar şi **Milow**, belgian cu muzică... country, **Last Hope** - hardcore ca la carte din Bulgaria (a luat fiinţă în 1995); din Norvegia, în domeniul muzicii electronice cu efecte vizuale - **Röyksopp** adună multă lume, un real succes. **Obituary** - americanii au mai venit pe la noi, John Tardy cu inconfundabila lui voce, death metal, o adevărată forţă în concert - *Internal Bleeding*, *Slow Death. F*olk - **Ţapinarii**, apoi **Regardless of Me** cu Arys Noir, solista sexy a italienilor, gothic/heavy metal, **Monarchy** - cinci bucureşteni cu metal progresiv; **Les Elephants Bizzares** - alternativ-punk-pop, sincer; **Pipes and Pints** vine din Cehia cu un punk old school, cu... cimpoi, **Taine** - death metal progresiv cu proiecţie video; **Caro Emerald** - olandeză fermecătoare, voce superbă, compoziţii puse în valoare de muzicienii excelenţi; **Tristania** - sextet norvegian gothic metal cu Mariangela Demurtas; **Pulp** - o legendă a britpop-ului şi post-punk-ului, cu Jarvis Cocker, frontman-ul ce a oferit *Pencil Skirt*, *I Spy*. Din Suedia - **Meshuggah** cu experimental (death) metal), technical post-thrash, original, neconvenţional. Din programe au mai făcut parte: Selah Sue, Booka Shade, Trolley Snatcha, Modestep, Andy C, Dope DOD, Skindred, Subcarpati, The Mono Jacks, Flou Rege, petreceri cu Bass Turbat şi Selectro în Freedom Dance Arena, Silent Party pe scena Romania Future Heroes.

Eveniment reuşit, care a împăcat multe gusturi şi preferinţe. Forţele de pază-securitate au fost politicoase, punctualitate la program, n-au existat împărţiri pe zone.

Roxette

La Cluj-Napoca, concert organizat de Emagic, pe Cluj Arena, şi deschis de **Les Elephants Bizarres.** Au urmat **Grimus**, reprezentanţii Clujului aleşi să cânte în deschiderea concertului. Puţin după ora 21, pe scenă au urcat **Marie** şi **Per**, în aplauzele celor peste 22.000 de fani. Pe parcursul serii publicul a cântat

alături de **Roxette** hit-uri precum “**Dressed For Success**”, “**Sleeping In My Car**”, “**How Do You Do**”, “**Dangerous**” sau “**Joyride**”, reacția fanilor strânşi pe stadion impresionând formația, care după concert a postat pe pagina oficială de Facebook numeroase clipuri, fotografii şi mesaje de mulțumire. Turneul de anul acesta al duo-ului suedez, parte a **Neverending Tour**, cuprinde peste 60 de show-uri.

Români peste hotare

Mandinga la Roma. Formația Mandinga a concertat la Roma, pe 21 şi 22 iulie, în cel mai mare parc de distracții din oraş, Rainbow Magic Land. Mandinga a fost invitată să cânte în cadrul spectacolului “Miss România în Italia”, iar în deschidere au cântat Liviu Hodor & Mona. « Avem 12 piese noi pe ‘Club de Mandinga’ şi vom cânta multe dintre ele în concerte. Suntem nerăbdători să vedem reacțiile la aceste piese ‘, a declarat solista Elena. Mandinga, un mix original de muzicieni români şi cubanezi, este formată din Elena (solistă), Alex (trompetă), Chupi (tobe), El Nino (congas), Omar (pian), Zach (saxofon) şi Tony (trombon).

Mandinga

Amna în Spania. Cântăreața care a lansat „Esta Noche” în colaborare cu artistul polonez Borys a participat la spectacolul Primavera Pop din Madrid, organizat de către unul dintre cele mai mari concernuri radio-TV din țară, Cuarentas Principales. Evenimentul a avut scop caritabil, banii strânşi din vânzarea biletelor fiind donați ONG-ului Solidaridad Internacional. Anterior, Amna zburase în Erevan, capitala Armeniei, acolo unde şi-a petrecut 4 zile cântând şi bucurându-se de o cultură cu adevărat exotică şi... piperată. Artista a cântat în fața a mii de oameni în cel mai mare cazino din oraş, cu ocazia împlinirii a 4 ani de la deschiderea acestuia. Publicul a primit-o cu entuziasm fredonând alături de ea primul ei hit „Tell me Why”. Printre obiectivele vizitate s-au numărat Parcul Victoria cu monumentul Mamei Armenia, Strada Abovian cu al sau aer Belle Epoque şi Moscheea Albastră.

Amna

Anda Adam şi Fly Project la Beirut. În Liban, Beirut, a avut loc un eveniment muzical spectaculos al Orientului Mijlociu, NRJ Tour. Show-ul este organizat de cel mai important radio din Liban, având în spate producții grandioase. Anda Adam şi Fly Project au un statut de vedete internaționale în zona Orientului Apropiat, acordurile dance balcanic fiind un element picant pentru întreaga lume a muzicii. Piese ca „Goodbye” şi „Musica” sunt arhicunoscute, motiv pentru care au fost fredonate vers după vers de întreaga audiență. Cel mai recent hit al băieților de la Fly Project, „Back in My Life”, a fost foarte apreciat de public. Anda Adam şi-a făcut intrarea cât se poate de spectaculos pe o motocicletă de ultimă generație. Ea a făcut furori cu piesa în colaborare cu Kourosh Tazmini, „Can You Feel Love”.

Anya

Anya în Slovenia. Anya a susținut un concert incendiar în Maribor, al doilea oraş ca mărime din Slovenia. „Fool Me”, cel mai nou single al artistei, staționează deja de multă vreme în topurile posturilor de radio din Slovenia, iar de aici până la propunerea de a cânta în acea țară nu a mai fost decât un pas.

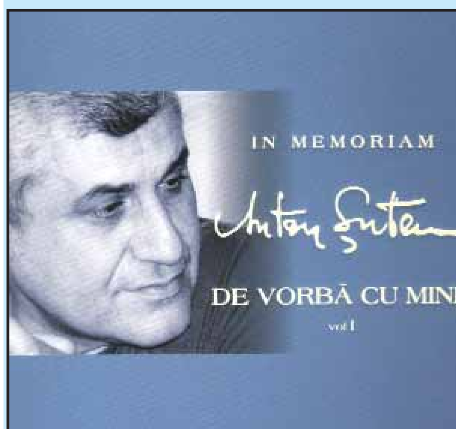
The Amster-dams la Stockholm. De Ziua Națională a Suediei s-a desfăşurat la Stockholm a treia ediție a festivalului Make Musik STHLM, festival inspirat de formula internațională consacrată Fête de la Musique. Peste 150 de artişti au concertat în 91 de locații în aer liber, pe scene construite în parcuri, pe scene mobile sau în fața unor cafenele, magazine şi cluburi. ICR Stockholm i-a invitat pe The Amsterdams, tânără formație de indie rock, să susțină un concert pe scena amenajată în parcul Tantolunden. Amsterdams (Andrei Hațegan – voce, chitară, sintetizator, Ovidiu Bejan – voce, sintetizator, chitară, percuție, Augustin Nicolae - bass, percuție, Andrei Ungureanu - chitară), înființată în 2006, a concertat în țări precum Marea Britanie, Franța, Spania, Olanda, Italia, Ungaria şi Cehia.

Hot Casandra la BBC. Noul single al trupei, „Hold Me Tight”, a fost inclus în playlistul BBC. Piesa a fost ascultată de echipa care realizează emisiunea BBC Radio York’s Introducing Show şi care a decis ca Hold Me Tight să fie inclusă în playlistul lor. „Hold Me Tight” este cel de-al doilea single extras de pe EP-ul de debut semnat Hot Casandra, „Early Nightmares”. După ce piesa Larissa a urcat rapid în topul Radio Guerrilla, Paul Ballo – artistul din spatele proiectului Hot Casandra - a ales piesa Hold Me Tight (o colaborare cu Bianca Ionescu) ca nou single, cu atât mai mult cu cât Bianca Ionescu este chiar mama sa.

Fly Project în... Belarus. Tudor şi Dan au susținut primul lor concert în Belarus. Brest a fost locul în care Fly Project a susținut un super concert în fața unui public foarte numeros. Sute şi sute de voci au cântat alături de cei doi versurile pieselor „Musica” şi „Mandala”, atestând calitatea lor de hituri atât pe posturile de radio cât şi în cluburile din Belarus.

In memoriam Anton Şuteu: „De vorbă cu mine, vol. I”

Ioana Şuteu, devotata soție a compozitorului, a produs, în condiții grafice excepționale, acest album distribuit de E-Media. CD-ul include 21 de lucrări compuse, orchestrate şi interpretate de Anton Şuteu, între care „Poveste de iarnă”, „Omagiu lui Chopin”, „Jeu de tendresse”, „Portretul mamei”, „Blue Night”, „Toamnă în Cişmigiu (Souris d'automne)”, „Şi dacă!”, „Just Love”, „Nelinişte”, „Gentle Morning”. După cum suntem informați, este vorba de piese inedite elaborate între anii 2000 şi 2004, aflate, cum inspirat scrie Dan Dediu, la intersecția dintre muzică uşoară şi jazz şi

marcate de experiența cinematografică a regretatului muzician. Masterizarea: Cătălin Târcolea. În booklet descoperim talentul de grafician al lui Anton Şuteu, un artist de care ne va fi mereu dor...

Ovidiu Komornyik: „De dragoste”

Este un album de autor, cu 19 superbe compoziții ale lui Ovidiu Komornyik închinate iubirii. Cu 3 excepții – „Te-am trădat” şi „Eşti mireasa vieții mele”, cântate chiar de autor, şi „Buni prieteni”, de acesta în duet cu Angela Similea – melodiile sunt interpretate de alte nume cunoscute ale muzicii noastre uşoare, voci remarcabile ale genului, care au transformat aceste titluri în veritabile hit-uri. Ne referim la cântece cum ar fi „Am viața mea”, „Mi-ai spus adio” (Angela Similea), „Întoarce-ți iar privirea” (Gabriel Dorobanțu), „De ce-ai plecat?” (Mirabela Dauer), „Frumoasa mea” (Marcel Pavel), „Eu merg mai departe” (Marina Florea), „Mai dă-mi o zi din viața ta” (Cornel Verban), „Aşa cum am visat” (Luminița Anghel). Celelalte piese au ca solişti pe Ramona Bădescu, Sanda Ladoşi, Alina Mavrodin, Marian Spînoche, Florin Mureşan, Ella, Flavia

Stoica, Anca Țurcaşiu. Orchestrații: Emanuel Gheorghe „Fisă” şi Vladimir Sergheev „Vova”. Albumul este editat de casa Ovo Music.

Irina Odăgescu Țuțuianu: „Muzică simfonică”

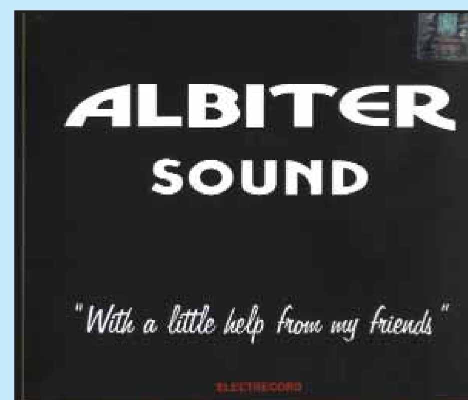
Casa Electrecord îi consacră un remarcabil album Irinei Odăgescu Țuțuianu, incluzând şase lucrări binecunoscute: poemele coregrafice „Cântec înalt” (la fierăstrău Ioan Maxim şi Lucian Maxim) şi „Bătălia cu facle”, poemele simfonice „Improvizații dramatice” şi „Piscuri”, „Momente” - concertino pentru orchestră de coarde, „Passacaglia” pentru orchestră (cu orgă

obligată). Interpretează Orchestra Națională Radio (dirijori Paul Popescu, Emil Ciakarov, Cristian Brâncuşi, Emanuel Elenescu) şi cea a Filarmonicii „George Enescu” (dirijori Cristian Mandeal, Mircea Cristescu). Booklet-ul este absolut impresionant, cu un CV complet al compozitoarei, fotografii alături de personalități din breaslă, aprecieri ale muzicienilor, extrase de presă, afişe, premii.

Albiter Sound: „With a Little Help From My Friends”

De ani buni Sandu Albiter nu mai este muzician activ, el fiind prezent acum la concerte din postura de sunetist reputat, posesor al unui arsenal tehnic impresionant. Dar inima, vocația, pasiunea nu-l lasă să dea uitării muzica sau colecția de instrumente de acasă. Compune în permanență şi dă la iveală câte la un album, iar acum şi-a îndeplinit (investind mulți bani proprii) un vechi vis: acela de-a alcătui un super-grup de studio şi de-a colabora cu vechii prieteni (din breasla sa, a chitariştilor de blues-rock), fie din fostele sale formații (Grup 74, Sens Unic, Albiter Blues Company),

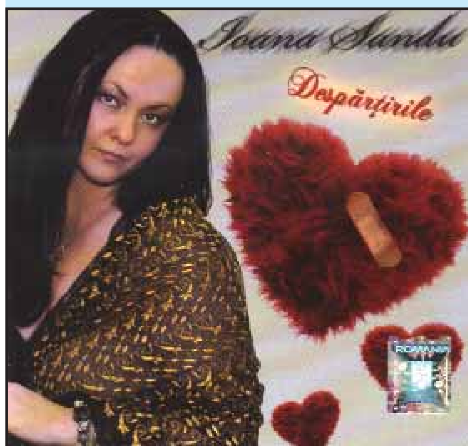
fie din alte grupuri de marcă. De aici şi titlul, preluat din repertoriul Beatles-Joe Cocker, căci alături de el îi găsim pe Florin Ochescu, Adrian Ordean, Paul Ciuci, Doru Tufiş, Victor Solomon, Eugen Mihăescu. Gabi Isac, Hanno Hoefer şi Jimy el Laco - nume care nu au nevoie de vreo prezentare, sau talentatul Marius Țiclea.

Muzica şi textele (câteva dedicate familiei) celor 18 cântece sunt semnate de Albiter, aranjamentele de Ordean, iar sonoritățile merg de la blues spre pop-rock, cu lungi pasaje de virtuozitate chitaristică. Discul editat la Electrecord are o prezentare grafică de excepție, astfel încât un aer de profesionism migălos îmbracă întregul proiect. Nostalgie creatoare, valoare, sonorități reconfortante – un disc cu totul aparte, făcut cu o pasiune ieşită din comun.

Ioana Sandu: „Despărțirile”

Casa Electrecord ne propune un album (alte două au fost recenzate în paginile noastre) remarcabil al interpretei

Ioana Sandu. Un nume mai puțin cunoscut, din păcate, făcând parte din categoria acelor talente prea puțin mediatizate. Ca şi în cazul celorlalte albume, şi de această dată este aproape un CD de autor, compozitorul Francisc Reiter (şi el un artist care ar merita mai multă atenție) semnând nu mai puțin de 11 melodii, celelalte două aparținând lui Horia Moculescu („Scrisoare") şi Walter Afanasieff („Jurământ"). La rândul ei, protagonista semnează 6 din textele cântecelor, ceilalți textieri fiind Roxana Popescu, Mariana Dumitru, George Țărnea şi Rektor Sadz (la cele două

piese la care intervine şi vocal). Câteva dintre titlurile cele mai atractive: „Prin amintiri", „Dor în pustiu", „Trenul", „Plecarea", „Viză pe paşaport", „Cine-i de vină?". Post-procesare: Emil Mihai.

Bere Gratis: „În fața ta"

Cu ziarul Gazeta Sporturilor s-a lansat albumul „În fața ta", cel de-al 12-lea material discografic al trupei. Albumul a conține 10 piese noi, printre care şi noul single „Povestea mea" în două versiuni. La ora actuală formația este de fapt un trio - Mihai Georgescu - solist vocal, Robert Anghelescu - clape, Marian Săracu - tobe, cu doi colaboratori permanenți - Marius Bob Neuro - chitară, Radu Vaştag - bass. Echipa creatorilor este cea cunoscută - muzica este semnată de Anghelescu cu trei excepții (Bob, Săracu, Vaştag), iar textele de Georgescu, Evident sonoritățile se înscriu în perimetrul Bere Gratis, melodios, amplu, imnic (cu câteva incursiuni în zona ritmului), iar versurile brodează sincer pe tema dragostei. De la prima notă pecetea formației poate fi recunoscută, semn bun pentru o formație rock de prim rang, dar puțină varietate nu ar fi stricat.

Aşadar, un album unitar, solid,

care însă are parte, ca toate discurile lansate cu ziare, de o prezentare prea simplistă.

Sarmalele Reci: „Haos.ro"

Al optulea album al formației a fost lansat împreună tot cu Gazeta Sporturilor, producător Gala MGMT & PR.. Formația (**Zoltan Andras** – voce, claviaturi, **Emil Viciu** – chitară, **Gabriel**

Dragan – tobe, **Mircea Laszlo Horvath** – clape, **Vlady Săteanu** – bas), în consens cu textierul ei „oficial", pare a reveni la postura de comentatoare acidă, satirică şi la sonorități aparent simple, dar interesant pigmentate cu inserții non-rock. Compozitor principal este Viciu (7 din cele 10 cântece), urmat de Andras, iar textele aparțin ca de obicei poetului Florin Dumitrescu. S-a lucrat din 2010 în diverse studiouri, cu sprijinul altor instrumentişti (violoncel, vioară, suflători) şi a unui cor de copii.

Textierul insistă pe subiecte sociale, zugrăvind lumea haotică autohtonă, iarmarocul în care ne place să ne mişcăm. („Vreau o viață", **„Haos.ro"**, „Cocktail Molotov", „L-au ucis pe Bulă") cu doar puțin teritoriu liric. Pe parcursul elaborării, unele cântece şi-au luat zborul spre ascultători – „Durerea e un alint" - videoclip, „Mi-a făcut tata firmă" – hit radio „Lăsați-mă să învăț!" – imnul campaniei umanitare omonime.

Aşadar, concepție unitară textual, cu umorul care este brand-ul lor, ilustrată cu sonorități din zona rock altoită cu reggae sau jazz, funky. Păcat că un album valoros are o prezentare grafică atât de modestă...

Despărțire

A plecat dintre noi, discret, neştiut de nimeni, o adevărată legendă a casei de discuri Electrecord, maestrul de sunet **Theodor „Freddy" Negrescu**,

timp de nu mai puțin de cinci decenii la pupitrul de înregistrări din studioul „Tomis". Freddy a fost pionier al mixajelor rock, un magician căruia îi datorăm mii de imprimări memorabile ale tuturor artiştilor României. Am stat lângă el în studio zile şi nopți, când se înregistrau albumele formației Phoenix, şi am văzut cu ochii mei miracolul născut de sub mâinile sale, la magnetofonul Studer cu 8 canale. Realizatorul TVR Cristian Popescu, care a lucrat mult timp şi la Electrecord, mi-a dat trista veste. Câți dintre interpreții pe care i-a făcut mari prin măiestria sa au venit să-l conducă pe ultimul drum? Probabil nici unul, fiindcă uitarea e scrisă... Freddy Negrescu a fost un om cu un bun simț proverbial, modest şi la locul lui. Odată cu el se stinge epoca de aur a Electrecordului, materializată prin talentul lui în adevărate bijuterii muzicale păstrate în fonoteca păstorită cu devoțiune la Electrecord de Mioara Panaite... (**U. Octavian**)

Folk you…
de la Antena 1 la TVR 2!

Doru IONESCU

Dacă e 2 – 5 august 2012, la Vama Veche e „Folk You! – Florian Pittiş" (ediţia a opta), şi, chiar dacă aţi ratat sfârşitul de săptămână în cauză, mai aveţi o şansă să prindeţi un rezumat, în toamnă, la TVR 2, ce-i drept cu interviuri cu artiştii. Dar e păcat să nu fi fost fizic acolo (de fapt, mai curând spiritual) şi să vă fi contopit cu marea, cu nisipul, cu soarele şi luna (deja am ajuns la un titlu de debut al Lui Vali Sterian).

Ceea ce face Asociaţia „Mişcarea de Rezistenţă" (în fapt Marius Tucă şi Dana Andronie de la „Jurnalul Naţional") a început aşadar în urmă cu şapte ani, în 2005 (la Portiţa), sub acea magică baghetă a unicului şi irepetabilului Moţu Pittiş, care a girat evenimentul vreo două ediţii fizic, apoi astral... În 2006, când cu patru weekend-uri răsfirate pe litoral, la Costineşti, glăsuia cam aşa (nu se auzea prea bine, pentru că şi vântul a vrut să fie de faţă): „Ideea cu «Folk You!» a fost întoarcerea la începuturi, la acele momente frumoase când lumea stătea pe plajă, un băiat sau o fată cu o chitară se apuca să cânte, marea alături, cerul deasupra şi toată lumea se simţea bine. Ideea cea mare acum, propunerea pentru voi, ca la orice întâlnire de-atunci, din anii '60 - întâlnire hippie - e că există o singură lege: eşti liber să faci tot ce-ţi doreşti să faci, atâta vreme cât nu răneşti şi nu jigneşti pe nimeni în jurul tău."

Mai apoi, valurile s-au scuturat de lacrimi şi, în acordurile aceluiaşi imn inventat de Dinu Olăraşu, au primit cu... spuma lor, iar şi iar, artiştii folk, tineri ori bătrâni, de câţiva ani şi pe cei rock, că e loc, iar cele două fiice mai mici ale Euterpei s-au avut de când se ştiu ele ca... fraţii. Cu dăruire şi trudă, cu tot mai mulţi artişti şi tot mai mult public. Tot mai frumos dar şi tot mai greu, pentru că, de la an la an, s-a ridicat ştacheta. Un regal într-un timp în care folkul mioritic nu are şanse să-şi piardă imunitatea în faţa kitsch-ului care, altfel, tot începând cu televiziunea bat-o vina, în fiecare zi mai distruge un pic din valorile societăţii.

Sărbătoarea muzicii tinere din acest an a ţinut morţiş, prin cei doi organizatori, să proiecteze şi remember-uri video ale numelor grele care au dispărut, făcîndu-le astfel părtaşe la eveniment. Imaginile cu Florian Pittiş, Anda Călugăreanu, Valeriu Sterian, Dorin Liviu Zaharia, Adrian Păunescu ori Tatiana Stepa au funcţionat ca un adevărat karaoke pentru spectatorii de toate vârstele. Cât despre afişul live, pe lângă monştrii de ieri şi de azi ai genului, s-au văzut şi aspiranţi, şi rockeri, de la Doru Stănculescu la Iris, de la Tudor Gheorghe la Phoenix, de la Ada Milea la Zdob şi Zdub, de la Marius Mihalache la Zoia Alecu, de la Gheorghe Zamfir la Viţa de Vie şi de la Alexandru Andrieş la Kempes cu noua trupă Rezident Ex şi încă atâţia alţii. Să nu ziceţi că nu v-am spus!

Fl. Pittiş, Nicu Kovacs

REVISTĂ LUNARĂ EDITATĂ DE U.C.M.R.
CU SPRIJINUL UCMR-ADA DIN FONDUL SOCIAL CULTURAL

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactori:
Mihai COSMA
Octavian URSULESCU
Editorialist: Liviu DĂNCEANU
Şef de producţie: Costin ASLAM

Semnează în acest număr:
Janina BĂDICI, Al. I. BĂDULESCU, Cornelia BRONZETTI, Christine CHIRIAC, Lavinia COMAN, Grigore CONSTANTINESCU, Viorel COSMA, Anca FLOREA, Oana GEORGESCU, Ioan GOLCEA, Doru IONESCU, Florian LUNGU, Carmen MANEA, Doina MOGA, Carmen POPA, Mariana POPESCU, Florin-Silviu URSULESCU, Vasile VASILE

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect.1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro
TIPOGRAFIA - ERICOM PRINT SRL
TEL: 021-410.64.88 ISSN: 1220-742x